

SAMUEL sinsinn labaar

Ki jiin 1 Samuel gbouŋ na po

Gbouŋ na beerit Samuel nba din tee Yennu sokinii na poe. U bia din tee Israel teeb toondaanjaanne, ki sommib ki bi kɔn nyann bi datai.

Bianjinba ki Elkana nan u ŋaateeb jiantir Yennu, Siilo doo ni

¹ Jasoo nnae din be, ki bi yiu Elkana, ki u tee Efraim booru ni nirɔ, ki din koo Rama doo nba be Efraim, yent nba mok kunkona na. U din tee Jeroham bijae, ki tee Elihu yaaboonn, ki bi nyii Tohu maaru ni, ki tee Suf yeeja ŋaak bokir. ² Elkana din koon poob banlee, ki bi yi yeno Hana, ki yi loo Penina. Penina din mok waas, ŋaan ki Hana ŋarin ki moki. ³ Binn n tuu binn, Elkana din tuu nyi Rama-e ki saan Siilo, ki saa jiant ki bia mann maruŋ ki tur Yabint Yennu. Leŋe ki Eli nba tee Yennu manntoo na bonjai banlee nba tee Hofni nan Finehas na din tee Yennu mannteeb. ⁴ Yoo nba kur ki Elkana mann maruŋ, u din tuu tur Penina nan u waas kur nantorae. ⁵ Waa din mantik loon Hana bonchiann na paak, ki u tuu turo tor nba mok jirima, ŋaan Yennu din soor u matuk ki u ki maar. ⁶ Ki Penina, wunba tee u yantoo na din tuu sarikitoe, ki bia nyikitiro, kimaan Yennu nba din ki turo bik na paak. ⁷ Li din tuun nnae binn

n tuu binn, yoo nba ki bi saan Yennu ñaak na ni. Penina din tuu daamii Hana-e, ki Hana n tan bui ki yêt jeet dinu. ⁸ Ki u sɔrɔ Elkana tuu boio a, “Hana, bee teen ki a bui? Bee teen ki a ki di jeeti? Bee ki a tun ki be parbiir ni? N ki chee waas piik a boori-i?”

Ki jiiin manntɔɔ Eli nan Hana po

⁹⁻¹⁰ Dasiar, baa dii jeet ki gbenn Yennu ñaak nba be Siilo doo ni na, ki Hana fiir saan set, ki u par biir, ki u bui fabin, ki mei Yennu. Ki manntɔɔ Eli kar u kok paak, Yennu ñaatammɔɔb ni. ¹¹ Ki Hana senn mɔsonn ki yet a, “Yabint Yennu, gotir a daabir nba be ninbaatir, a daa tammit n po, ii tian n po. N senn mɔsonn nan li-i tee ki n mar bonjak, n saa jiiu ki pi fin Yennu nan u manfoor gbennu, ki bia kan ban te barik n do u yur paaki.”*

¹² Hana din tukin ki mei Yennu ki li wei bonchiann, ki Eli gorii ki diitir u mɔgbana. ¹³ Hana din mei u par nie, ki u mɔgbana damm, ñaan ki kunkɔr ki do. ¹⁴ Ki Eli tan boio a, “A jia saa yib ki lin wei nlee? Nyikin a danyuutir manj.”

¹⁵ Ki Hana jiiin a, “Li ki tee nna kaa, chanbaa, n tee poo nba be parbiir nba kaa bikinu niñe. N ki nyuu daan kaa, n mei Yennu-e ki nyint n daamii ki teenɔ. ¹⁶ A daa dukii nan n tee poo nba ki mɔk nyɔɔte. N tun mei nnae kimaan n be parbiir nie.”

¹⁷ Ki Eli yet a, “Ii saa nan parmaasir. Yennu nba tee Israel teeb Yennu na n tura linba ki a boi li po na.”

* **1:11** 1.11 Baa kan koor u yut na want nan bi jiiu ki tur Yennu-e.

¹⁸ Ki Hana yet a, “Ii tun kii dukii bonḡann ki jiiin n po,” ki seet saan ki dii jeet, ki ji ki be parbiir ni.

Samuel matuk nan baa jiiu ki tur Yennu bianjinba

¹⁹ Laa yent, ki Elkana nan u ḡaateeb fiir sanyapob ni ki jiant Yennu, ki li poor po, ki bi ḡmat kun bi doo ni Rama. Ki Elkana dooḡ nan u ḡaapoo Hana, ki Yennu ḡbat u miaru, ²⁰ ki u soor poor, ki mar bonjak, ki purḡ Samuel, ki yet a, “N boi Yennu-e u po.”

²¹ Yoo bia din tan jan nan Elkana nan u ḡaateeb n ḡmat Siilo ki saa mann binn kur maruḡ, ki bia ḡbeen u moḡsonn. ²² Hana din ki saan. U din bet u soḡḡ a, “Bik na-i chekit, n saa jiiu ki saan nano Yennu ḡaak ni, ki u sii be len nan u manfoor ḡbennu.”

²³ Ki Elkana jiiin a, “Li ḡan, tumin faa loon bianjinba, biat ki got a bik wun chekit. Yennu n ḡaan ki a moḡsonn n ḡbee.” Ki Hana biar ḡaak ni ki gorii u bik. ²⁴ Hana nba got bik na, ki u chekit yoo nba, ki u jiiu, ki dia naajak nba dii bina ḡantaa, nan yon boḡrik-ḡbina piik, nan tilḡona daan ki li ḡbee bujakḡra, ki saan nano Yennu ḡaak nba be Siilo na. ²⁵ Baa saa kp̄ii naajak na ki ḡbenn, ki bi ji jii bik na ki saan nano Eli boor. ²⁶ Ki Hana yet Eli a “Chanbaa, a bannima-a? Mine tee poo nba din see nna, ki a lan ki n mei Yennu na. ²⁷ N miar Yennu bik na paak, ki u turin linba ki n boi nawa. ²⁸ Li paak, n jikit bik na ki teen Yennu. Waa sii be u manfoor ni ki wei bianjinba, u sii tee Yennu yooe.”

Ki bi jiant Yennu leŋ.

2

Ki jiin Hana Yenmiaru po

- ¹ Ki Hana miar Yennu ki yet a:
 “Yennu turin parpeenna.
 Li maŋin bonchiann nan waa tun linba turin na.
 N laa n dataie, ki bia mək parpeenn,
 kimaan Yennu sommima.
- ² “Soo ki be ki tee kasii nan Yennu na;
 soo kaa ki tee nan ɲoo na,
 soo ki be ki tee guutoo nan ti Yennu na.
- ³ Nyikin dont-n-moŋ pinpakit na.
 A daa te ki a mɔb piak li karinbaanmaan,
 kimaan Yennu tee Yennu nba mi,
 ki saa bu niib nba tuun linba kur buut.
- ⁴ Kunkonkɔnparaa tɔrbana cheene,
 ɲaan binba ki paar na laat paŋe ki pukii.
- ⁵ Niib nba bo laat ki di gboot na, ɲamme ji lin ki
 mei jeet,
 ki binba kon bo məkib na, ki bi di gboot.
 Ki poo nba bo tee kanmatir na mar waas banlore,
 ɲaan ki wunba bo mək waas bonchiann na
 biar yann.
- ⁶ Yennu-e kpi ki bia teen manfoor,
 u te ki niib saa kpeentiŋ, ki bia te ki bi jent
 bi manfoa ni.
- ⁷ U te ki siab namii, ki siab mun məkkitir.
 U sikint siab, ɲaan tee siab nijaana.
- ⁸ U fiint talasdamm nba doo tant ni,
 ki bia fiint binba namii ki doo tanpenkpeka
 paak na,

ki te ki bi tokii nan nadiira, ki gaan naan
baakir.

Tingboun na fiakir tee Yennu yare,
ki fiakir na paake ki u toon durinya.

⁹ “U guu ninamm manfoa,
naan te ki nibiit na kpakin bunbonn ni.

Niro paŋ kaa te ki u laat nyannu.

¹⁰ Binba tee Yennu datai na, u saa biiriba.
U saa te ki satianii n nyi sanpaapo ki tian bi
paak.

Yennu saa bu durinya niib kur buut.

U saa jii paŋ ki tur u kpanbar,

ki te ki u kpanbar ganntoo maŋ n nyann.”

¹¹ Ton, ki Elkana nmat kun Rama naan ki
Samuel biar Siilo, manntoo Eli boor, ki tuun
Yennu toona.

Ki jii Eli bonjai po

¹² Eli bonjai din tee wayoonae, bi din ki gaan
Yennu kpaanii, ¹³ koo sennii nba jii bona nba
ki mannteeb tuu wann niib ki bi baat nann na.
Naaan li-i tee soo baar ki mann maruŋu, manntoo
Eli waas na tuu tun toomue, ki u dia diitik nba
mok moyarii nantaa. Yoo nba ki nant na daa
yaak muu paak na, ¹⁴ u tuu tun bobir na nie ki
nmuu lot nant, ki yet a li tee manntoo yare. Israel
teeb kur nba din tuu baat Siilo ki mann maruŋ
na, bi din tuun nae ki teemm. Bi-i nmuu ki soor
linba kur, bin jii. ¹⁵ Baa daa tuu ki joo kpapana
na muu ki tur Yennu yoo nba na, manntoo toomu
na bia tuu baar wunba mann maruŋ na boore, ki
yet a, “Nmitir nant na waan ki tin tur manntoo
ki wun pur, u kan gaar nanyakinkar i boor, see
nankaat.”

¹⁶ Ki li-i tee wunba mann na jiin a, “Naant ki tin tun linba took ki joo kpapana na muu sinsinna njaan ji nyinn linba ki i loon na,” manntoo toomu na tuu yet a, “Aaii, turimin motana. Nna-i kaa, n saa jii nan mabire.”

¹⁷ Eli waas binbenbiit na booru din tee yanbongbenjire Yennu tooon, kimaan bi din ki chorin piinii nba ki niib teen Yennu na.

Ki jiin Samuel benu Siilo doo ni po

¹⁸ Li yoo man ki Samuel nammit tuun Yennu toona, ki lia kasi liatjabik. ¹⁹ Ki binn kur, u naa tuu nyar liatire; wuu taji chian u soro Elkana a wun saa mann binn maru, wun jii liatir man ki tur Samuel. ²⁰ Ton, Eli din tuu teen piisime Elkana nan u njaapoo paak, ki yet Elkana a, “Yennu n tur fin nan a poo na waas ki pukin, ki bin tan set bik nba ki i jiiu ki jiin tur Yennu na taar ni.”

Bi-i mann maru ki gbenn, bin ji nmat kun.

²¹ Yennu set din teen piisin Hana paak, ki u mar bonjai bantaa nan bonpoi banlee ki pukin, ki bonjabik Samuel kpaatir nan Yennu toona.

Ki jiin Eli nan u bonjai na po

²² Yoo nba na, Eli ji din kpeta. U din tuu gbia linba kur ki u bonjai tuun ki teen Israel teeb na, nan baa doo nan poob nba tuun Yenjiantu lanbou tammob boor na. ²³ Li paak, ki u boib a, “Bee ki i tuun toonbiit nba na? Soo kur yeenin toonbiit nba ki i tuun na po. ²⁴ Nyikin man, n waas. Li tee bonbilankant nba ki Yennu niib piak li poe. ²⁵ Li-i tee ki niro biir u loo, Yennu

saa nyik chabowa, naan li-i tee ki niro tun biir Yennu, nmee saa kon u paaki?”

Waas na lek din ki gbiint bi baa kpaanii, kimaan li din tee Yennu loomme nan wun kpib.

²⁶ Samuel din nammit ki kpaatir, ki mok binbenjan, ki li gboot Yennu nan nisaarii numm.

Yennu masokinkar nba jiin Eli naak po

²⁷ Yennu sokinii din baar Eli boor, ki yeto a, “Linba nae ki Yennu yet a: Yoo nba ki a yeeja Aaronn nan u naateeb din tee yommii ki be Ijpt na, n din fiit n moŋ ki turo. ²⁸ Israel booru ni kur, n gann u naateeb kooe a bii tee mannteeb, kii tuun maruŋ binbintir na boor, kii wubint bonnunubit, ki bia kii lia mannteeb yudaano liatjabik na, kii boi n nmakita po. Ki n turib yaak nba ki bi sii mok tor, piinii maruŋ nba ki Israel teeb tuu saa joo muu binbintir paak na ni. ²⁹ Bee teen ki i mok jawuuk nan maruŋ nan piinii nba ki n yaa n niib n jii ki turin na? Eli, bee teen ki a baakit a bonjai ki garin, ki te ki bi di nanŋant nba ki n niib mann maruŋ ki teenin na, ki gbenjiti?

³⁰ Min Yabint daano nba tee Israel teeb Yennu, mine bo senn masonn sianyoowa, nan i naateeb nan i naakuuk ni niibe sii tee mannteeb ki tuun mannteeb toona yoo n tuu yoo, naan motana n ji kan chabi yaaki. N sii baakit binba baakitime, naan kii yisin binba yisimin na. ³¹ Gbiintir, yoo baat ki n tan saa kpi i naanaasimm kur, nan i yeeja naanaasimm kur, ki li saa te i naak ni, soo kan kpet kaawa ki tan kpo. ³² Ki li saa daamiia, ki a sii gorii, ki funfunn moka nan piisin nba ki n saa teen Israel teleeb paak na, naan soo kii be

a ŋaak ni ki saa kpeta ki kpo. ³³ Ŋaan n lek saa tenn a maaru ni sɔɔ ki wuu mɔk manfoor, u sii tee n manntɔɔe, ŋaan u sii mɔe yoo kur, ki ji kii mɔk dindann, ki a maaru ni leeb na saa kpo jat kuume. ³⁴ Yoo nba ki a bonjai banlee Hofni nan Finehas tan saa lakin ki kpo dayenn kɔɔ na, ŋanne saa wann nan linba kur ki n yet na saa teen mɔniwa. ³⁵ N saa gann manntɔɔ nba sii tee niŋanɔ n boor, ki bia tuun linba kur ki n tuu sii loon wun tun ki turin. N saa turɔ yaaboonae, ki bi sii yɔɔ ki jiantirin, n kpanbar ganntɔɔ na boor. ³⁶ Ki a maaru ni, wunba tan saa tenn ki mɔk manfoor na, tan saa saan manntɔɔ maŋ boor, ki miar likirii nan jeet, ki tuu saa barin manntɔɔ na a wun te ki wun tun ki tur mannteleeb na ki fit la jeet ki di.”

3

Bianjinba ki Yennu dɔkit Samuel paak

¹ Bina nba niŋ ki Samuel din be Eli boor ki tuun Yennu toona na, yirintu nan Yennu masɔkinkar din waar li yoo. ² Dasiar nyiɔk ki Eli, wunba ki u ninjiinii din baŋ ki u ki nyɔɔn fanu na din dɔɔ u diiuk ni ki gɔɔnt, ³ ki Samuel mun dɔɔ kasii boor nba ki mɔlor lakir be na ki gɔɔnt, li kojomɔɔk, ki sɔɔ fitir daa di, ⁴ ki Yennu yiin Samuel, ki u toon a, “Mine na,” ⁵ ŋaan chɛr ki kɔɔ Eli boor, ki saa yet a, “Faa yiinin na, mine na.”

Ki Eli jiin a, “N ki yiinani. Ii ŋmat ki saa dɔɔr.”
Ki Samuel ŋmat ki saa dɔɔr.

⁶⁻⁷ Ki Yennu ŋamm yiin Samuel, ki Samuel ki bann nan Yennu-e yiu, kimaan Yennu daa ki ban

pak nano. Li paak, ki u fiir ki saan Eli boor ki saa yet a, “Faa yiinin na, mine na.”

Ki Eli jiin a, “N bik, n ki yiina. Ii ηmat ki saa dɔɔr.”

⁸ Ki Yennu yiin Samuel taar muntaa ni, ki u fiir ki saan Eli boor ki saa yet a, “Faa yiinin na, mine na.”

Li yooe ki Eli ji bann nan Yennu-e yi bik na.

⁹ Ki u bet Samuel a, “Ii ηmat ki saa dɔɔr. Li-i tee ki u ηamm yiina, fan yet a, ‘Yennu, ii piak, a daabir gbiin.’ ” Tɔn, ki Samuel ηmat ki saa dɔɔr.

¹⁰ Ki Yennu baar ki set leŋ, ki yiin nan waa bo yi bianjinba na a, “Samuel, Samuel.”

Ki Samuel jiin a, “Ii piak, a daabir gbiin.”

¹¹ Ki Yennu yetɔ a, “Dasiar, n yaa man tun siara bonbilankante, ki tur Israel teeb, ki wunba kur tan gbatir, waat saa sooro. ¹² Daar maŋ ni, n tan saa baar nan biiru nba kur ki n senn nae ki tur Eli nan u ηaateeb, ki li siar kan tenni.

¹³ N poŋ betowa nan n saa dat u ηaateeb tuba, halii nan yoo nba kaa paak, kimaan u bonjai tun yanbomm ki biirima. Ki Eli mi nan bi tuun bonbiir maŋ, ηaan ki u ki gɔɔribi. ¹⁴ Li paak, ki n por kat nan marunsiar koo piinsiar kaa ki saa fit nyinn Eli ηaateeb biit na tubdatu ni.”

¹⁵ Ki Samuel biar ki dɔɔ u dɔɔnu paak, ki li tan yent sanyiok, ki u fiir ki loot Yennu ηaak tammɔi, ηaan ki jaŋmaanii moko nan wun bet Eli, Yennu nba beto linba, yirintu na ni. ¹⁶ Ki Eli yiino a, “N bija Samuel.”

Ki Samuel toon a, “Mine na.”

¹⁷ Ki Eli boio a, “Yennu yet a bee? A daa boriin siari. Yennu saa dat a tubir bonbiir, li-i tee ki a

ki pakin maan nba ki u yeta na kuri.” ¹⁸ Tɔn, ki Samuel yeto maan na kur, ki ki boro siari. Ki Eli yet a, “Nɔɔe tee Yennu, u saa fit tun linba kur njan nano.”

¹⁹ Ki Yennu be nan Samuel ki u kpaatir, ki te linba kur Samuel yet, tan gbee. ²⁰ Tɔn, ki Israel teeb kur, laa nyii bi tin bokir yenn po, ki saa tuu leer po, ki soo kur mi nan Samuel tee Yennu sokiniie nan barmɔnii. ²¹ Ki Yennu nhammit ki fiitir u mɔn ki teen Samuel, Siilo doo ni, siaminba ki u lekit ki pak nano na. Ki yoo nba kur ki Samuel pak, Israel teeb kur tuu gbiinte.

4

Bianjinba ki Filistia teeb fat molor lakir na

¹ Li yooe ki Filistia teeb taan leeb ki nyii a bin kon nan Israel teeb. Tɔn, ki Israel teeb mun nyii a bin took ki kon namm. Ki Israel teeb na chaan bi kaan Ebeneser, ki Filistia teeb mun chaan bi kaan Afek. ² Ki Filistia teeb na lek Israel teeb ki kon namm nan ninmɔnn, ki nyann Israel teeb man, ki kpiib nan tusaa nanna na tob man ni. ³ Israel kunkonkonna nba din tenn na din nmat bi kaan ni, ki bi tɔondamm na boi bi leeb a, “Bee teen dinna Yennu te Filistia teeb na nyanniti? Njaant ki tin saan Siilo ki saa jii Yennu molor lakir na, ki lin te ki wuu be nant kii sommitit, ki tin nyann ti datai.” ⁴ Ki tɔondamm na nyinn jab ki tumm Siilo, ki bi saan jii Yabint Yennu molor lakir na ki jen nann. Ki nɔɔ Yennu be bona

nba mək kpinkpant* banlee na sinsuuk ni. Ki Eli bonjai banlee nba tee Hofni nan Finehas na baar nan molor lakir na.

⁵ Yoo nba ki Yennu molor lakir na koo Israel teeb kaan na ni, ki Israel teeb man mək parpeenn ki ji hoot nan kunkopaara, ki li te tin jek. ⁶ Ki Filistia teeb na gbat hootii na, ki yet a, “Hoot boor bee be Hiibru teeb† kaan ni na? Li paak tee bee?” Baa gbat nan Yennu molor lakir na koo Hiibru teeb kaan ni na, ⁷ ki janmaanii koo Filistia teeb na, ki bi yaa, “Yennu sik bi kaan niwa, ti be maan nie, linba na booru daa ki ban tun ti boor ni. ⁸ Bonbiir be ti paak, nmee saa fit nyinnit tingbanpaara na nuu ni? Bi tee tingbana nba din kpi Ijipt teeb kunkoouk paak nae. ⁹ Filistia teeb, cheen i para man, ii kon nan i tee jab na, nna-i kaa, ti saa teen Hiibru teeb yommie nan taa diab ki bi tee yommii bianinba na. Li paak, ii kon nan jab na.”

¹⁰ Ki Filistia teeb na kon nan pan ki tan nyann Israel teeb, ki bi chiar yarik yarik, ki kun bi nei ni. Israel teeb bonchiann din kpo. Bi din kpai Israel kunkonkonna tusaa piintaa. ¹¹ Bi din fat Yennu molor lakir nae, ki bia kpai Eli bonjai banlee na, namme tee Hofni nan Finehas.

Ki jin Eli kuun po

¹² Jasooe din be ki tee Benjamins boor ni niro, ki din chiar tob na ni, ki saan Silo doo ni, li daar, ki pat u tiat, ki bia puk tanpent a lin wann nan u be parbiir ni. ¹³ Waa baar len yoo nba, ki soo

* **4:4** 4.4 Bi maan ni, bi yib “cherubime”, ki bi naan bonkobit, naan mək kpinkpant. † **4:6** 4.6-9 Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

Eli kar sonjokpin, kok paak, ki gorii, kimaan u yan din put Yennu molor lakir na paake. Joo na nba koo doo na ni, ki yet linba tun tob ni yoo nba, ki doo na niib kur faa wuyikinii. ¹⁴ Ki Eli gbat wuyikinii na ki boi a, “Wuyikinii na paak tee bee?” Ki joo na kakit saan Eli boor ki saa yeto labaar man. ¹⁵ Eli din mok bina piinyia nan nanniime, ki u ninjiinii ji ban ki u ki nyoon fanu. ¹⁶ Joo man din yet Eli a, “N nyii tob na ni dinnae ki chiar baar.”

Ki Eli boio a, “N bija, bee baari?”

¹⁷ Ki joo na jiin a, “Israel teeb chiar ki nyik Filistia teeba. Li tee kunkonbiire, jab bonchiann kpo. Linba pukin, a bonjai banlee nba tee Hofni nan Finehas na kpowa, ki bi bia fat Yennu molor lakir nawa.”

¹⁸ Yoo nba ki joo na taa Yennu molor lakir sann na, ki Eli nyii kok paak ki baa yinyann, tammob na boor. U din gbenj ki bia kpet bonchiann, li paak, waa baa na ki u turu konn, ki u kpo. U din tee Israel teeb toondaano bina piinnae.

Ki jiin Finehas pakook kuun po

¹⁹ Eli sipook, wunba tee Finehas naapoo na din mok poore, ki jan maaruwa. Yoo nba ki u gbat nan bi fat Yennu molor lakir na, ki u sipojak nan u soro bia kpowa na, ki u mo matyiaru, ki mar, naan matuk na din daamiiob bonchiann. ²⁰ Waa kpenn yoo nba, ki maannaanba nba be nana na yeto a, “Cheen a par, a mar bonjake.” Naan ki matnaa na din ki fiini. U din ki jiimm siari. ²¹ Matnaa na din pur bik na sann Ikabod-e,† ki

† **4:21** 4.21 Ikabod paake tee “baakir kaa.”

yet a, “Yennu baakir nyii Israel teeb boora.” Ki li gaan nan Yennu molor lakir nba ki bi fat na, nan u sipojak nan u soro kuun paak. ²² Poo man din yet a, “Yennu baakir nyii Israel teeb boora, kimaan bi fat Yennu molor lakir nawa.”

5

Bianjinba ki Yennu molor lakir be Filistia teeb boor

¹ Filistia teeb nba nyann ki fat Yennu molor lakir na, li poor po ki bi jii Ebeneser ki saan nann Asdod doo ni, ² ki saa koon bi tingbann nba ki bi yir Dagonn na diiuk ni, ki bir kpian tingbann nba ki bi maa ki senn man. ³ Ki li yent sanyiok, ki Asdod teeb la bi tingbann Dagonn man baa ki faab tinj ni, Yennu molor lakir na toonn. Ton, ki bi fiino ki namm senn waa tuu see sian. ⁴ Laa bia yent sanyaleeuk, ki bi la tingbann Dagonn na baa ki doo tinj ni, Yennu molor lakir na toonn. Nann narin ki u yur nan u kpinkpant pota ki saa kpaak tammokor, nyan nyik gbanant ki li doo li koo. ⁵ Li paak, ki Dagonn mannteeb nan u jiant-teeb kur nba be Asdod doo ni, ji ki nmaan li tammokor paak nan dinna.

⁶ Yennu din dat Asdod teeb tuba bonbiir, ki koomm janmaanii, ki dat namm nan binba kur kpiab na tuba, ki te mōra* soorib. ⁷ Niib na nba la linba ji teeb na, ki bi yet a, “Israel teeb Yennu nae daar timm nan ti tingbann Dagonn tuba. Ti ji kan nyan ki Yennu molor lakir na n biar nanti.”

* **5:6** 5.6 Bi yaa li din tee yiarbiuk nba nyii loorii nie, ki baat nan mōra niib paak, ki kpi yian yian.

⁸ Li paak, ki bi tun toonii ki bi lin yiin Filistia teeb batnba banɲmu na, ki tan boib a, “Ti saa teen Israel teeb Yennu molor lakir na nlee?”

Ki bi jiin a, “Ii jii Israel teeb Yennu molor lakir na ki saan nann Gaaf.” Tɔn, ki bi jii Yennu molor lakir na ki saan nann Gaaf. Li mun bia din tee Filistia teeb doi na yenne. ⁹ Baa jii ki saan nann doo na ni yoo nba, ki Yennu par bee doo maɲ paak, ki u dat bi tuba ki te ki mɔra soor bi nipaauɲ nan nikpera kur, ki li te jaɲmaanii soorib. ¹⁰ Tɔn, ki bi nyinn Yennu molor lakir na ki saan nann Ekronn, ki li mun bia tee Filistia teeb doo. Njaan molor lakir na nba baar leɲ yoo nba ki niib na faa wuyikiɲ ki yaa, “Bi baar nan Israel teeb Yennu molor lakir doo na ni, a bin kpi ti kure.” ¹¹ Li paak, ki bi yiin Filistia yudamm kur, ki tan yetib a, “Nyint Israel teeb Yennu molor lakir na ti peɲ. Njaant ki lin ɲmat laa tuu be sian, nna-i kaa, li saa kpi timm nan ti niib gbenna.” Bi yet nna kimaan Yennu-e din daar bi tuba bonbiir, ki li te jaɲmaanii soorib bonchiann. ¹² Niib nba lek din ki kpo na, njaan mɔra din soorib bonchiann, ki bi fabin ki yi bi yennii a bin sommib.

6

Biaɲinba ki Yennu molor lakir jen Israel teeb boor

¹ Yennu molor lakir na nba be Filistia yent ni ɲmaarii ɲanlore na poor poe, ² ki Filistia teeb yiin mannteeb nan nyɔkdamm ki tan boib a, “Ti saa teen Yennu molor lakir na nlee? Li-i tee ki ti

saa jiir ki jiin laa nyii sian, nann ti saa jiin nan bee?”

³ Ki bi yet a, “Li-i tee ki i yaa yin nmat nan Israel teeb Yennu molor lakir na, see ki i saan nann nan piinii ki saa turo, ki lin pa i yanbomm paak. I daa jiint Yennu molor lakir na yanni. Jiintir nan piinii. Nanne saa te ki yin la tebu, ki i bia saa la linba paak ki u daar i tuba.”

⁴ Ki Filistia teeb na boi a, “Piinboor bee ki ti saa saan nanni?”

Ki bi jiin a, “I saa saan nan mōra salinkuna nannmue nan lanpora salinkuna nannmu, ki Filistia batnba banmu na saa tur yenn yenn, kimaan li yiar boorike bo baa yimm nan i batnba banmu na paak. ⁵ Mōra nan lanpora nba biir i tin na, ii namm li ninnaun, ki tur Israel teeb Yennu chorun. Li pasiar u saa nyik ki ji kii nabis yimm nan i tingbana nan i tin. ⁶ Bee ki i tee tubkangbata nan Ijipt kpanbar nan u niib nba din tee na? Yennu nba din nmakirib kenken na, bi din ki naa Israel teeb kaa ki bi nyii Ijipt tin ni-i? ⁷ Li paak, ii lon naatoruk nan nei banlee, binba mok naabis, ki bi daa ki ban yokin yokit bi turi ni, ki gaamm nan toruk na, nann loon naabis na naaloor ni, ⁸ ki jii Yennu molor lakir na ki paan toruk na paak, nann boninnant nba tee piinii ki saa nyinni biit ni na, ii teenir lakir ni, ki senn kpian molor lakir na, ki nmant toruk na, ki te ki lii saa li kuukoo, ⁹ nann kii gorii. Li-i tee ki li saa took Israel teeb doo Bef Semes-ie, li want nan Israel teeb Yennu-e te ki yiar kanbant soorit. Li-i munii tee ki li ki tokin li po, nno kaa tun yiar yoona na, nann li kpan tan baae.”

¹⁰ Ki bi tun nan baa wannib bianjinba na, ki jii nei banlee ki gaamm toruk na, ñaan loon naabis na naaloor ni, ¹¹ ki paan Yennu molor lakir na toruk na paak, ki pukin lakir nba ki bi ñamm salima morkuna nan salima lanpora ki teen li ni na. ¹² Ton, ki nei na soor sonu ki took Bef Semes, ki ki bot muuk nan waama, ki mo saa, ki Filistia batnba banjmu na waa bi poor ki saa baar Bef Semes kpaar paak.

¹³ Bef Semes teeb din jaan jeete baauk ni, ki tan la Yennu molor lakir na, ki ji mok parpeenn ki kpaamm. ¹⁴ Toruk na din baar joo nba ki bi yiu Joosua ki u koo Bef Semes na sarwauk niñe, ki set leñ ki kpian tanpigbenjir, ki leñ niib na choo taabii toruk man ki teen daat, ki kpai nei na, ki joo muu, ki li tee mujoonu maruñ ki tur Yennu. ¹⁵ Ki soo Liifai teeb wokit Yennu molor lakir na, nan lakir nba ki salima bonninnant be li ni na, ki paanir tanpigbenjir na paaka. Li daar man ki Bef Semes teeb mann mujoonu maruñ nan marunlia ki tur Yennu. ¹⁶ Filistia batnba banjmu na din la baa tun linba na kurewa, ki ji ñmat kun Ekronn li daar.

¹⁷ Filistia teeb salinkuna ñanjmu na din tee piiniie ki teen Yennu, a lin pa bi biit paak. Salinkunn kur din see doynn paake. Ki doi man tee Asdod nan Gasa nan Askelonn nan Gaaf nan Ekronn. ¹⁸ Bi bia din tur salima lanpora, ki salinkunn kur see batnba banjmu nba dia Filistia teeb doi ñanjmu na yenn kur paak, li digbangbenja nba mok joona nan digbanbis nba ki mok joona kur. Tangbenjir nba ki bi paan Yennu molor lakir li paak na daa tee siara ki

jiin linba din tun na po nan dinna, ki be Joosua sarwauuk ni, Bef Semes doo ni.

¹⁹ Yennu din kp̄ii Bef Semes jab piinlore, kimaan baa got m̄olor lakir na n̄ōok ni na, ki niib na ji din bui fabin, kimaan Yennu te ki nikuuk k̄ōo bi niwa.

Bianjinba ki Yennu m̄olor lakir na be Kiriaf Jearim

²⁰ T̄on, ki Bef Semes teeb boi a, “Ŋmee saa fit set Yennu nba tee kasii na t̄ōonni, ŋmee doo niŋe ki ti saa saan nan m̄olor lakir na ki lin fokit nanti?” ²¹ Ki bi tun toonii, ki bi saan Kiriaf Jearim niib boor, ki yetib a, “Filistia teeb jiin Yennu m̄olor lakir nawa. Baat man, ki tan gaar ki kun nann.”

7

¹ T̄on, ki Kiriaf Jearim teeb saan gaar ki saan nann j̄ōo nba k̄ōo kunkonn paak ki bi yiu Abinadab na ŋaak ni, ki ŋamm kaan u bija nba ki bi yiu Eleasar na, a wuu goriir.

Bianjinba ki Samuel teen Israel teeb diar̄ōo

² Yennu m̄olor lakir na din be Kiriaf Jearim, ki dii nan bina piinlee nawa, yoo nba na kur ki Israel teeb kura m̄o, ki yi Yennu a wun sommib.

³ Ki Samuel yet Israel teeb na a, “Li-i tee ki i loon yin ŋmat kii be Yennu boor, see ki i nyik tingbanmannu nan tingbann nba tee Astarte na ninnant jiantii. Jiin i m̄oŋ ki tur Yennu nan barm̄onii, kii jiantir ŋ̄ōo kuuk̄ōo, ki u saa nyinni Filistia teeb nuu ni.” ⁴ T̄on, ki Israel teeb nyik

tingbana nba tee Baal nan Astarte na mannu, n̄aan jiantir Yennu kuukoo.

⁵ Ki Samuel yiin Israel teeb na kur a bin chet Mispa, ki betib nan u saa miar Yennu bi paak lenj.

⁶ Tɔn, bi kur nba taan leeb Mispa yoo nba ki bi luun nyun ki moon, ki li tee piinii ki teen Yennu, ki lor moi li daar manj, ki pak kat bi yanbomm ki yet a, “Ti tun biir Yennu-wa.” (Mispa-e ki Samuel din bu Israel teeb maan.)

⁷ Yoo nba ki Filistia teeb gbat nan Israel teeb taan ki be Mispa na, ki Filistia batnba banjmu na tikir bi kunkonkonna, a bin lek Israel teeb. Ki Israel teeb na gbat nna manj, ki janmaanii kooɔ. ⁸ Ki bi yet Samuel a, “Ii kpaŋ-ii mei ti Yomdaano Yennu ki wun tinnit Filistia teeb nuu ni.” ⁹ Ki Samuel kp̄ii pebik ki joo u kur muu, ki li tee mujoonu piinii maruj ki teen Yennu, ki miaro a wun somm Israel teeb, ki u gat u miaru manj. ¹⁰ Yoo nba ki Samuel daa mann maruj na, ki Filistia teeb na nakin waan a bin lekib. Li taakpaak ni, ki Yennu te saak tian sanpaapo, ki yaar litib, ki ŋmat bi yan, ki bi chiar nan janmaanii. ¹¹ Ki Israel teeb nyii Mispa ki berib, ki kpiib sonu ni ki saa baar Bef Kar.

¹² Tɔn, ki Samuel jii tann ki chaan Mispa nan Senn doi sinsuuk ni, ki yet a, “Yennu-e sommit nan motana,” ki purir Ebeneser,* ¹³ Tɔn, ki Israel teeb nyann Filistia teeb, ki Yennu goor Filistia teeb, ki bi ji din ki fit koo Israel tinj ni, yoo nba ki Samuel daa din be na. ¹⁴ Doi nba ki Filistia teeb din fat ki li be Ekronn nan Gaaf sinsuuk ni na, Israel teeb din gaara. Tɔn, bi din ŋmat

* **7:12** 7.12 Ebeneser paake tee “Sommir tann.”

gaar bi yent kurawa, ki parmaasir ji be Israel nan Keenann teeb sinsuuk ni.

¹⁵ Samuel-e din tee Israel teeb diarɔɔ, yoo nba ki u din be u manfoor ni na. ¹⁶ Binn kur, u din tuu lin Betel nan Gilgal nan Mispaa-e ki kaar bu maan. ¹⁷ U din tuu tan ŋmat kun Rama, u doo ni, ki bia din tuu tee barbuuro leŋ, ki din maa Yennu maruŋ binbintir leŋ.

8

Bianjinba ki Israel teeb loon kpanbar

¹ Yoo nba ki Samuel din tan kpet na, u din te ki u bonjai nae tee Israel teeb barbuura. ² U bijakper sann din tee Joel-e, ki bonbik sann tee Abija. Bi din tee barbuurae ki be Beerseba. ³ Naan Samuel bonjai na din ki tee nan bi baa nba tee bianjinba na. Bi baka din be lik-kpaann nie, ki bi gaan fobit ki ki bu maan fanu.

⁴ Tɔn, ki Israel saakab kur taan leeb, ki saan Samuel boor Rama, ⁵ ki saa yeto a, “Gotirii, a kpeta, ki a bonjai na mun ki tee nan fin na. Li paak, a nyinn soɔ ki wuu tee ti kpanbar kii diat nan digbanlia nba mɔk kpanbara bianjinba na.” ⁶ Samuel par din biir bi paak nan baa yaa bi loon bi tiɔŋ kpanbar nawa, ki u miar Yennu. ⁷ Ki Yennu beto a, “Gbiintir maan nba ki niib na beera na. Li ki tee fin kaa ki bi yêeni, bi yêen mine nan n ki tee bi kpanbari. ⁸ Laa nyii daar nba ki n din nyinnib Ijpt nawa, bi din yêtime, ŋaan ŋmat ki jiantir pata, ki motana, bi bia teea nan baa din tuu teen bianjinba nae. ⁹ Li paak,

gbiintir ki turib, n̄aan turib kpaanjara, ki wannib kpanbar na nba saa diab bianjinba.”

¹⁰ Ki Samuel yet niib nba baar u boor ki yaa wun turib kpanbar na m̄omaan nba ki Yennu beto a wun yetib. ¹¹ Ki Samuel n̄amm fiit ki wannib a, “I kpanbar na nba saa dia-i bianjinbae na: U saa jii i bonjai siab ki teemm kunkonkonna, siab mun sii tee u tob taantorit n̄makit teeb, ki bi siab tee u tob taanjakira, ki leeb mun tee binba tuu saa liita ki u taanii n wei. ¹² U saa nyinn bi siab ki bi tee t̄ondamm, kii gorii koonn jab tusir tusir, ki leeb mun gorii jab piinn̄mu-n̄mu. I bonjai sii ko u kpaab ki jaan li jeet, ki siab mun kur u jatiat, ki bia n̄amii u torit. ¹³ Ki i bonpoi sii n̄amii tulaarii ki teeno, ki tee u jeet, ki bia pur u boroboro. ¹⁴ U saa jii i sarwaat nba kpai na, ki bia jii i tilontii nan olif kpan tin̄anii na ki tur u toontunna saakab na. ¹⁵ U saa gaar i jeet nan i tilontii piik ni yennkoo ki tur u n̄aasaakab nan toontunna saakab. ¹⁶ U tan saa gaar i n̄ei toontunna, nan i nei nba n̄an, nan i bonii nba n̄an ki te ki bi tuun u toona. ¹⁷ U saa gaar i bonkobit piik ni yennkoo, ki i m̄on saa teen u daaba. ¹⁸ Li yoo-i tan̄i baar, i saa m̄o koo bonchiann, kpanbar nba ki i ganno na paak, n̄aan Yennu tan kan gbat i fabinii.”

¹⁹ N̄aan ki niib na ȳet bin gbiint Samuel maan na, ki yet a, “Aaii, ti loon kpanbare ki wuu diat. ²⁰ Ti sii m̄ok ti tīon̄ kpanbare ki u diat, ki li saa te ki ti mun tee nan digbanlia na. U tuu saa gar ti t̄onne ki tin faa tob.” ²¹ Ki Samuel gbiint linba kur ki bi yet, ki n̄mat wann Yennu. ²² Ki Yennu

jiin a, “Tumin nan baa loon bianjinba na, ki turib kpanbar.” Tɔn, ki Samuel yet Israel jab maŋ kur a bin ŋmat kun bi ŋei ni.

9

Bianjinba ki Samuel la Sɔɔl

¹ Benjaminn booru ni nirɔ nnae din be, ki tee mokitɔɔ, ki bia mɔk yiikoo, ki u sann tee Kis. U din tee Abiel bijae, ki u mun tee Seror bija, ki Seror baa tee Bekoraf, ki Bekorof baa tee Afia, ki Afia mun tee Benjaminn booru ni nirɔ. ² Kis din mɔk bonjak, ki u sann tee Sɔɔl. Sɔɔl din tee naasinŋaŋe, ki u loɔ din ki be. U din fɔk ki gar Israel teeb na kura, ki bia ŋan bonchiann ki gar sɔɔ kur.

³ Kis din mɔk bonii, ki bi siab tan bot. Ki u yet Sɔɔl a, “Jiin toontunna na yeno, ki fin nan ŋɔɔ n saan ki lon bonii na.” ⁴ Ki bi saan ki lin kunkona doi nba be Efraim nan Salisa yent ni kur, ŋaan bi din ki la bonii na. Tɔn, ki bi bia saan Saalimm yent ni, ki bonii na bia kaa leŋ. Ki bi lin Benjaminn yent kura ni, ŋaan bia ki lab. ⁵ Yoo nba ki bi din tan baar Suf yent ni, ki Sɔɔl yet u toontunno na a, “Ŋaant ki tin ŋmat kun ŋaak ni, nna-i kaa, n baa saa nyik bonii na dudukite, ŋaan ji dukii ti po.”

⁶ Ki u toontunno na betɔ a, “Gotirii, Yennu nirɔ be doo nba na ni, ki niib chɔrimɔ, kimaan linba ki u yet, li tuu tan teen moniie. Ŋaant ki tin saan u boor. Li pasiar u saa fit wannit taa saa lon bonii na siaminba ki laba.”

⁷ Ki Sool boio a, “Li-i tee ki ti saani, ti saa tur joo maŋ bee? Ti jeet gbenn paka niŋa, ti ki mok piinsiari. Ti mok bee ki saa tur Yennu niro na?”

⁸ Ki toontunnɔ na jiin a, “N mok likbinn nna. N saa jiir ki turo ki wun ji wannit taa saa lon bonii na sian.”

⁹⁻¹¹ Ki Sool yet a, “Li tee dudukŋante, ŋaant ki tin saan.” Ki bi saan doo nba ki Yennu niro be na ni. Ŋaan baa daa somm kunkonn paak ki saa doo na ni na, ki bi took sapaamm ki bi nyii doo na ni a bin luun nyun, ki bi boi sapaamm na a, “Ninnyɔon daano be doo na ni-i?”

(Bina maŋ ni bi din tuu yi Yennu sokinii ninnyɔon daano. Li paak, li-i tee ki soo loon wun boi Yennu siar, u tuu yet a, “Ŋaant ki tin saan ninnyɔon daano boor.”)

¹²⁻¹³ Ki sapaamm na jiin a, “Nn, u be. Barmɔnii, u be i toonn po. Li-i tee ki i kakit, i saa baarowa. I-i koo doo na ni, i saa lauwa. U koo doo ni dinnae, kimaan niib na yaa bin saan kunkonn paake ki saa mann maruŋ, binbintir nba be leŋ na paak. Niib nba ki bi yiimm na daa kan piin dinu, see ki u tan baar, kimaan u saa teen piisin jeet na paakewa ki bin di. Li-i tee ki i saan motana, i saa lauewa ki wun fit do kunkonn na paak ki di jeet.” ¹⁴ Ton, ki Sool nan u toontunnɔ na saan doo na ni. Baa koo leŋ yoo nba, ki bi la Samuel baat a wun saan kunkonn na paak, ki saa jiant Yennu.

¹⁵ Ŋaan soo wonn, Yennu won yet Samuel a, ¹⁶ “Wonn nna yoo, n saa tun jasoo, ki u tee Benjamins booru ni niro, ki a moon kpan u paak ki dinnɔ naan, ki wuu dia n niib Israel teeb. Nooe

saa fatib Filistia teeb nuu ni. N la n niib na daamiwa, ki bia gbat fabinii nba ki bi fabin ki turin nawa.”

¹⁷ Yoo nba ki Samuel ninbina paan Sool paak na, ki Yennu beto a, “Joo nba ki n beta u po nae na, ηooe saa dia n niib.” ¹⁸ Ki Sool wei baar Samuel, doo na tammob ni, ki boio a, “Chanbaa, a saa fit wannin ninnyoon daano na nba be siami-i?”

¹⁹ Ki Samuel jiin a, “Mine tee ninnyoon daano man. Liitir n tooon, kii saa Yenjiantboor, kimaan dinna min nan fine saa lakin di. Wonn sanyiok ni, n won saa tura a buboit jiinu, ηaan te ki a kun. ²⁰ Bonii nba daan bot daar powa na, a daa te ki li daamiia li po. Bi laba. Naan ηmee ki Israel teeb mantik loono? Li tee fin nan a baa ηaaniib kure.”

²¹ Ki Sool jiin a, “N tee Benjamm booru ni niroe, timme tee booru nba waar Israel teeb ni, ki ti naakuuk bia ki kpaal talas. Ki bee ki a piak maan nba na ki teenimi?”

²² Ton, ki Samuel jii Sool nan u toontunno na, ki bi saan koo digbenir na ni, ki u te ki bi kar jirima kaanii ni, ki saamm nba ki bi yiimm na kar, ki teen nan piintaa nawa. ²³ Ki Samuel yet jeteentoo na a, “Baat nan nant nba ki n bo tura, maa a teen li kuukoo na.” ²⁴ Ton, ki jeteentoo na jii nangannkar nba tee nan na, ki baar paan Sool tooon. Ki Samuel yet a, “Nantor na tee a yare ki n bo bor. Nmamin. N bo bor maa a ηmamir motanae, niib nba ki n yiimm na tooon.”

TON, ki Sool nan Samuel lakin dii, daar man ni.
²⁵ Baa tan nyii Yenjiantboor ki sik doo nin yoo

nba, ki bi ηamm gado ki senn ηaak yur paak,*
ki tur Sool, ki u doo door leη.

*Bianjiba ki Samuel mōon naandinu kpan Sool
paak*

²⁶ Sanyafaar ki Samuel yiin Sool, ki yeto a, “Fiit
ki teen siir ki n chiana ki a kun.” Ki Sool teen
siir, ki ηoo nan Samuel tok saa. ²⁷ Baa saa baar
doo kpiη yoo nba, ki Samuel yet Sool a, “Betir a
toontunno na ki wun gar ti tōonn, ηaan fan biar
waan, ki n beta mōmaan nba ki Yennu yet.” Ki
toontunno na gar.

10

¹ Tōn, ki Samuel jii olif tiinii kpan, ki li be
salenn ni, ki mōon Sool yur paak, ki puur luro ki
moot u tankpinn,* ηaan yeto a, “Yennu-e dinna
naan ki teena Israel teeb nba tee u niib na diatoo.
Fine sii dia u niib, ki sii guub ki bin nyi bi datai
kura nuu ni. Linba nae tee siara nan Yennu-e
ganna, a fii tee u niib diatoo. ² Min nan fin-i
nyik leeb dinna, a saa took jab banlee, Rachel
kaauk nba be Selsa na boor, ki li be Benjaminn
kpaar paak. Bi saa paka nan bonii nba ki a lin
kpaamm na, bi laba, ki motana a baa ji ki dukii
bi po. A poe ki li ji daamiio, ki u boi yoo kur
a, ‘N saa teen nlee bik na po?’ ³ Ki a saa nyi leη
ki saan tee-e ki saa baar tijakper nba be Tabor
na. Leηe ki a saa chet jab bantaa, ki bi saa a
bin mann maruη ki tur Yennu, Betel doo ni. Niib
bantaa maη ni, yeno sii kpakii bupanii bantaa, ki
loo sii jii boroboro ηantaa, ki loo na mun sii dia

* **9:25** 9.25 Bi ηei yura paak, bi din tuu sere. * **10:1** 10.1 Bi
binberη ni, bi din tee nnae ki want lomm.

tiloona daan ki li gbee bujakora. ⁴ Bi saa foonta ki tura boroboro njanlee, ki a gaar. ⁵ Ki li poor po ki a saa saan Yennu kunkonn nba be Gibeana boor, leje ki Filistia teeb teen bi kaan. A sakii koo doo na tammob ni, a saa chet Yennu sokiniinba, ki bi yaba, ki nyii maruŋ binbintir nba be kunkonn paak na, ki faa gingana nan biat, ki peeb naatuna nan yerii, ki waa ki yikin wuyikinii. ⁶ Li taakpaak ni, Yennu Seek saa koo a ni, ki a saa taamm nan bi jiantii waak nan wuyikinii man, ki a binbenj saa lebit, ki ji be li koo. ⁷ Yoo nba ki linba na kur baara, fan tun nan Yennu nba saa wanna bianjinba na. ⁸ A saa gar n liik ki saan Gilgal. Leje ki n saa wei baara ki tin mann mujoonu Yenpiinii maruŋ, nan weinanleeb Yenpiinii maruŋ. A guurin daa njanlore, ki n tan baar ki wanna faa saa tun linba.”

⁹ Yoo nba ki Sool nmantir a wun saan njan nyik Samuel na, ki Yennu turo binbenpaan, ki maan nba ki Samuel bo don beto na set tun nna daar man ni. ¹⁰ Yoo nba ki Sool nan u toontunna baar Gibeana, ki Yennu sokiniinba yaba ki tooko, ki li taakpaak ni ki Yennu Seek sik u paak, ki u saan pukin bi jiantii waak nan wuyikinii na ni. ¹¹ Nii b nba tuu miuwa na nba la ki u tuun nna man, ki bi boi bi leeb a, “Bee baar Kis bija na paaki? Sool ji tee Yennu sokiniie-e?” ¹² Ki jasoo koo kpia lej, ki boi a, “Sokiniinba na narimi, bi baanba tee lamme?” Ki li ji teen barnar a, “Sool mun ji tee Yennu sokiniie-e?” ¹³ Sool nba nyik u jiantii waak nan wuyikinii na poor poe, ki u saan maruŋ binbintir nba be kunkonn paak na.

14 Ki u baa naa bik la ηοο nan u toontunno, ki boib a, “I bo saan lee?”

Ki Sool jiin a, “Ti bo lin kpaan boniie. Taa ki lab na, ki ti saan a tin la Samuel.”

15 Ki Sool baa naa bik na boi a, “U beta bia?”

16 Sool jiin a, “U betit nan i la bonii nawa,” ηaan u ji ki yet u baa naa bik maan nba ki Samuel wannο ki jiin u naandinu po na.

Sool nba dii naan bianjinba

17 Ki Samuel yiin Israel teeb, ki bi baar ki taan leeb Yenjiantu boor, Mispa, 18 ki u yetib a, “Momaan nba nae ki ti Yomdaano Israel teeb Yennu yet a, ‘Mine nyinni Ijpt tin ηi, ki fati Ijpt teeb nuu ni, nan nilee nba din diini na nuu ni. 19 Mine tee Yennu nba nyinti wahala nan daamii ni, ηaan motana i yētima ki ji beerin a n turi kpanbar. Li ηan, ii taan i moη kii be Yennu tōonn, kii kar booru booru nan naakuuk naakuuk.’ ”

20 Tōn, ki Samuel te booru kur nyii, ki Yennu saa gann Benjaminn booru. 21 Ki Samuel bia te ki Benjaminn booru nyii naakuuk naakuuk, ki u bia saa gann Matri naakuuk, ki Matri naakuuk nyii set, ki u gann Kis bija Sool, ki bi lomo, ki ki lau. Baa ki lau na, 22 ki bi ηamm boi Yennu a, “Daano maη be nna-a?”

Ki Yennu jiin a, “Gotir, ηοοe gur jika niη na.”

23 Ki bi chiar ki saan jiiu ki baar nana niib na ni. Waa set yoo nba, ki bi la nan u fok wunba be lej kur. 24 Ki Samuel yet niib na a, “Joo nba ki Yennu ganno na. Soo ki be ti sinsuuk ni na ki tee nan ηoo na.”

Ki niib na kur yikin sanpaapo ki yet a, “Manfofoouk tee kpanbar na yare.”

²⁵ Ki Samuel ɲamm fiit ki wann niib na naan chakita nba tee bianɲinba, ki sɔbir ki teen gbouɲ ni, ki birir Yenɲiantu boor. Li poor po ki Samuel ji yat niib na, ki sɔɔ kur kun u ɲaak ni. ²⁶ Ki Sɔɔl mun ɲmat kun Gibeaa, ki jajaana nba Yennu sii bi para na chianɔ. ²⁷ Ki siab be ki tee niyoona, ki yet a, “Jɔɔ na yaa wun tun bee ki tinniti?” ki yisimɔ, ki ki baar nan piinii ki turo, ɲaan ki Sɔɔl ɲmina.

11

Bianɲinba ki Sɔɔl kɔn nyann Amonn teeb

¹ Nmaarik poorpoe, ki Amonn teeb bat Nahas din jii u kunkɔnkɔnna a bin lek ki biir Jabes, ki li be Gilead yent ni. Ki Jabes jab yet bat Nahas a, “Naant ki timm nan fin-ii mɔk lor, ki ti saa sak nan fii tee ti kura bat.”

² Ki Nahas jiin a, “N saa sak ki i mɔk lor nani, li-i tee ki i saa sak ki min nyinn sɔɔ kur diitu ninbinn, ki lin dinn Israel teeb kur fei.”

³ Ki Jabes tɔɔndamm na yetɔ a, “A turit daaɲanlore ki tin wann Israel teeb kur. Li-i tee ki ti ki la sɔɔ ki u saa sommiti, ɲann ti saa jii ti mɔɲ ki tura.”

⁴ Yoo nba ki maan na baa Gibeaa, siaminba ki Sɔɔl be na, ki niib na piin ki mɔ fabin. ⁵ Ki sɔɔ Sɔɔl nyii u kpaab ni nan naakookii, ki boi a, “Bee baari? Bee teen ki sɔɔ kur mɔ?” Ki bi wannɔ labaar nba nyii Jabes na. ⁶ Yoo nba ki Sɔɔl gbat maan maɲ, ki Yennu Seek sik u paak, ki u wutoor doo bonchiann. ⁷ Ki u jii naakookii banlee ki

potib buri buri, ki jii bura maŋ, ki tun toonii nann, a bin lin wann Israel teeb kur, ki li tee kpaanii nan wunba ki wei Sool nan Samuel ki saan tobi, baa saa teen li daano naajai bianjinbae na.

Ki Israel teeb ji din tin janmaanii nan linba Yennu saa tun ki turib. Ki bi kur nyii taan moyomm, ki soo ki tenni. ⁸ Ki Sool taamm ki bi be Besek. Tusaa kobii nantaae din nyii Israel booru ni, ki tusaa piintaa mun nyii Juda booru ni. ⁹ Ki bi yet Jabes teeb toonii na a, “Li nmat ki saa yet i niib nan li won sii baat yonsuuk ni na, ki bi la fatuwa.” Yoo nba ki Jabes teeb na gaar momaan na, ki bi ji kpamm. ¹⁰ Ki bi ji yet bat Nahas a, “Wonn ti won saa jii ti moŋ ki turi, ki yin ji teent yaa loon bianjinba.”

¹¹ Li daar nyiook ki Sool bokit u jab na koonn muntaa, ki li tan yentir, ki bi saan koo Amonn teeb kaan na ni, ki lekib, ki li tan per yonsuuk na, ki bi kpiib bonchiann. Amonn teeb nba din tenn ki mok manfoor na din chiare, ki yat yarik yarik.

¹² Ki Israel teeb na boi Samuel a, “Niib nba yaa Sool kan teen ti kpanbar na be lee? Jiimm ki turit ki tin kpib.”

¹³ Ki Sool yet a, “Soo kan kpo dinna, kimaan dinna nba nae ki Yennu fat Israel teeb.” ¹⁴ Ton, ki Samuel yet niib na a, “Baat man ki tin saan Gilgal ki saa namm gbeen nan Sool-e tee ti kpanbar.” ¹⁵ Ki bi kur saan Gilgal ki saa gbeen Sool naan, Yenjiantu boor. Leŋe ki bi mann weinanleeb Yenpiinii maruŋ, Yennu toonn. Ki Israel teeb kur dii li jaamm ki mok parpeenn.

12

Ki jiin Samuel chabitii kpaanii po

¹ Ki Samuel yet Israel teeb na a, “N tun linba ki i loon man tun ki turiwa. N turi kpanbara, ki u sii dia-i. ² Ki mɔtana i ji mɔk kpanbar, ki u sii tee i tɔɔndaano. Min ɲarin kpet ki yur penna, ki n bonjai be nani. Maa fiir n bisin niɲa, mine tee i tɔɔndaano nan mɔtana. ³ Mine see i tɔɔnn na, li-i tee ki n tun biir siar, yin wannin mɔtana na, Yennu nan kpanbar nba ki u ganno na tɔɔnn. N fat sɔɔ naabi-i? N fat sɔɔ bonji-i? N ɲmab sɔɔ, koo ki mia sɔɔ-ɔ? N gaar fobit piinii sɔɔ peɲi-i? Li-i tee ki n bo tun linba na nba, n saa pae ki jiin li damm maa bo gaar linba.”

⁴ Ki niib na jiin a, “Aaii, a ki ɲmab ti sɔɔ, koo ki mia ti sɔɔ. A ki gaar siar sɔɔ peɲi.”

⁵ Ki Samuel yet a, “Yennu nan kpanbar nba ki u ganno ki turi na dii siara dinna nan n ki mɔk biit i boori.”

Ki niib na jiin a, “Nn, Yennu set tee siara.”

⁶ Ki Samuel tukin ki yet niib na a, “Yennu-e din gann Moses nan Aarɔnn, ɲɔɔe bia din nyinn i yeejamm Ijpt tinj ni. ⁷ Mɔtana, ii see yaa be siaminba na man, kimaan n yaa min tiari toonjaana nba ki Yennu din tun ki tinn yimm nan i yeejamm nae, ki lin wann i biit. ⁸ Yoo nba ki Jakɔb nan u ɲaateeb din saan Ijpt, ki Ijpt teeb miamm na, bi din bui fabine ki tur Yennu, ki Yennu tun Moses nan Aarɔnn, ki bi nyinnib Ijpt tinj ni, ki kaamm tinj na ni. ⁹ ɲaan niib na din tamm bi Yomdaano Yennu poe. Li paak ki u din te Sisera, wunba tee Hasor doo

kunkonkonna saako na, nan Filistia teeb, nan Moab bat, kon namm ki nyannib. ¹⁰ Ki bi din bui fabin ki tur Yennu ki boi sommir po, ki yet a, ‘Ti tun yanbomma, kimaan ti nyik fin Yennu-wa, naan nmat jiantir tingbana nba tee Baal nan Astarte nae. Mɔtana, fi-i fatit ki ti nyii ti datai nii ni, ti saa jiantawa.’ ¹¹ Ki Yennu tun Gideonn nan Barak nan Jefta, ki tan joont min Samuel. Ti kura na fati i datai nii niwa, ki i ji be i yamanie. ¹² Naan yoo nba ki i la nan Amonn teeb bat Nahas yaa wun kon nani na, ki i yêť nan Yennu ki tee i kpanbare, naan betin a, ‘Ti loon kpanbare ki wuu diat.’

¹³ “Mɔtana, kpanbar nba ki i ganno nae na, yimme boi u po, ki Yennu jiiu ki turi. ¹⁴ Bont kur saa somm fanu nani, li-i tee ki i chorin i Yomdaano Yennu, ki jiantiro, ki gbiin u kpaanii, ki bia saak u wannu, ki li-i bia kii tee yimm nan kpanbar na waau, li sii nan, ¹⁵ naan li-i tee ki i ki gbiint Yennu sennu, ki yêťiri, u wutoor saa do i paake nan laa din doo i yeejamm paak bianjinba na. ¹⁶ Li paak, ii see yaa be sian na man, ki i saa la toonjaann nba ki Yennu saa tun. ¹⁷ Mɔtana ti be piare, li ki tee nna kaa-a? naan n saa miar Yennu ki wun te saak n baa nan satianii. Li-i tee ki linba na tumi, i saa bann nan i tun yanbongbenjir ki tur Yennu, yoo nba ki i bo boi a i loon kpanbar nawa.”

¹⁸ Ton, ki Samuel miar Yennu. Li daar man ki Yennu tun saak nan satianii, ki janmaanii soor niib na kur, ki bi tin Yennu nan Samuel. ¹⁹ Niib na kur din yet Samuel a, “Miat a Yomdaano Yennu ki turit, ki ti daa kpenni. Mɔtana ti ji

bann nan taa boi a ti loon kpanbar na, li tee yanbomme ki pukin biit nba ki ti tuu tuun na po.”

²⁰ Ki Samuel jiiin a, “I daa tiin janmaanii. Yaa lek tun yanbonboorik na, i daa nyikin Yennu, n̄aan jianto nan i para kur. ²¹ I daa lin kpaan yennii nba ki tee Yenmonii na, bi kan fit sommini, ki bia kan fit tinni, kimaan bi ki fo. ²² Yennu senn monjaann nan u kan ban nyikini, kimaan u lor nan u saa jii-i, ki i sii tee u tiɔŋ niib. ²³ Min n̄arin, Yennu n b̄or ki n daa tuun yanbomm ki nyikin i paak Yenmiaru, n̄aan n sii wanti linba n̄an ki bia tooke. ²⁴ Ii m̄ok m̄osaku nan Yennu, kii tuun u toonn nan barmonii nan i para kur. Ii tiar toonjaana nba ki u tun ki turi na po. ²⁵ Li-i tee ki i n̄amii tuun yanbommi, yimm nan i kpanbar na saa kpoe.”

13

Bianjɔnba ki Samuel yakii nan Sool

¹ Sool din tee bina piintaee ki dii naan, ki dia Israel teeb bina piinna nan n̄anlee. ² U din tan gann Israel jab tusaa n̄antaa, ki din be nan jab tusaa n̄anlee, Mikmas doo ni, nan kunkona nba kpia Betel doo na ni, n̄aan te ki u bija Jonatann jii jab tusir ki saan namm Gibeaa, ki li be Benjamins booru yent ni. Jab nba biar na, ki Sool te ki bi kun.

³ Jonatann din kp̄ii Filistia teeb kunkonkonna saakoo, Geba doo ni, ki Filistia teeb kur gbat. Ton, ki Sool te ki u toonii peb naatuna, ki yiin

Hiibru teeb* digbana kur ni a bin tikir ki saan tob. ⁴ Israel teeb kur din gbat nan Sool kpil Filistia kunkunkonna saako nawa, li paak ki Filistia teeb ji ki loomm. Ton, ki niib na gbat yini na, ki baar Gilgal, Sool boor.

⁵ Filistia teeb na din taan leeb a bin kon nan Israel teeb. Bi din mok kunkontorit tusaa piintaa, nan taanjakira tusaa nanloob, nan jab nba tee kunkunkonna, ki bi yab nan moktanbiinii na, ki bi saan Mikmas, ki li be Betafenn yondo po, ki chaan bi kaan. ⁶ Ki bi ji sar Israel teeb nan konn, ki Israel teeb nba la nan konn na paar na, ki bi siab gur tanfiat nan forii ni, ki siab mun bor bootit nan bunbuna ni, ⁷ ki siab mun tin ki poot Joodann mokir ki saa ko Gaad nan Gilead yentna ni.

Sool lek daa din be Gilgal-e, ki janmaanii soor niib nba be nana na, ki bi jekir. ⁸ Sool din guur Samuel daananlore, nan waa din wannu bianinba na, nan ki Samuel lek bia daa ki baar Gilgal-i, ki Sool jab na piin ki yat. ⁹ Ton, ki u yetib a, "Baat nan mujoonu Yenpiinii nan weinanleeb Yenpiinii na." Ki u mann mujoonu maru. ¹⁰ U mann ki gbente, ki Samuel baar. Ki Sool nyii a wun tooko ki gaar saan, ¹¹ nan ki Samuel boio a, "A tun bee na?"

Ki Sool jiin a, "Yoo nba ki a wann nan a saa baar na, n ki la-ani, ki jab na piin ki yat, ki jenna, Filistia teeb na tikii leebe, ki be Mikmas. ¹² Li paak teen ki n dukin nan Filistia teeb na baat a bin lekime Gilgal na, nan ki n daa ki boi Yennu

* **13:3** 13.3 Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

sommir po, ḡanne teen ki n dukin nan n saa mann maruḡo ki turo.”

¹³ Ki Samuel yeto a, “A tun jatiiwa. A ki dia sennu nba ki a Yomdaano Yennu tura na. Li-i bonni tee ki a moḡ moḡsaku, u bo saa te ki fin nan a maarue-ii dia Israel teeb moḡmoḡ nan moḡmoḡ. ¹⁴ Moḡtana, a naan na kan wei, kimaan a ki moḡ moḡsaku nanao. Yennu saa lon joḡ nba ki u par mei u paake, ki dinno naan maḡ, ki u sii dia u niib.”

¹⁵ Ki Samuel nyii Gilgal, ki yaat saan Gibeaa, ki li be Benjaminn yent ni. Ki Soḡl kan jab nba be nanao na, ki bi tee nan kobii ḡanloob na. ¹⁶ Ki Soḡl nan u bija Jonatann nan jab nba tee u yab na kar Geba, ki li be Benjaminn yent ni, ki Filistia jab mun kar Mikmas. ¹⁷ Ki Filistia kunkonkonna na bokit koonn muntaa, ki lin fiar. Ki koonyenn gaar Ofra po, ki li be Sual yent ni, ¹⁸ ki koonleer gaar Bef Horonn po, ki koonleer na mun tokin ki jir kpaar po, ki took kunkoouk nba be Seboyim baauk po na.

¹⁹ Saauk damm din kaa Israel tiḡ ni, kimaan Filistia teeb din wuun Hiibru teebe† a bi daa kur jatiat. ²⁰ Ḥanne te ki Israel teeb din tuu saan Filistia jab boor ki saa tai bi koa nan pai nan goḡtit. ²¹ Li paatii din tuu tee likbinne, li-i tee ki a yaa a tiar piak, koo ki ḡamm peenii, ḡaan souk koo kuur paatii tee likbina ḡanlee-e. ²² Toḡn, ki daar nba tan tee toḡ daar na, ki Israel jab na, bi soḡ ki moḡ jukbanjiak koo kpanni, see Soḡl nan u bija Jonatann kuukoḡ.

† **13:19** 13.19 Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

²³ Ki Filistia jab na te ki bi kunkonkonna koonn saan a bii sakii guu Mikmas loonu na.

14

Ki jiin Jonatann partoonn po

¹ Dasiar ki Sool bija Jonatann tan yet naasimo nba jikit u jatiat na a, “Naant ki tin loor koo Filistia jab kaan na ni.” Naan Jonatann din ki yet u baa. ² Sool din kar tilontik nna nyakire, ki li be Migronn, ki ki fok nan Gibeaa doo. U din be nan jab kobii nanloobe. ³ Naan Ahijae din lia manntoo liatjak na. Noo Ahijae din tee Ahitub bike, ki Ahitub tee Ikabod ninja, ki bia tee Finehas bija, ki u mun tee Eli bija, wunba din tee Yennu manntoo ki be Siilo na. Sool jab man, bi soo din ki mi nan Jonatann yaati.

⁴ Sonu nba ki Jonatann din koor a wun tokin ki koo Filistia jab kaan ni na, jokunkona nanlee din be li sonu ni. Yenn sann din tee Boses, ki leer sann tee Sene. ⁵ Yenn din be niidiitu poe, ki took Mikmas, ki leer na mun be niigan po ki took Geba.

⁶ Ki Jonatann yet naasimo nba jikit u jatiat na a, “Naant ki tin loor koo Filistia jab nba ki waa Yennu na kaan ni. Li pasiar Yennu saa sommita. Li-i tee ki u sommiti, siar kaa ki saa dokin ki ti kan nyanni. Taa lek ki yab na, nan li kan biir siar.”

⁷ Ki naasimo na jiin a, “Teent linba kur ki a loon, n sii be nana.”

⁸ Ki Jonatann yet a, “Li nan, ti saa loore ki nan Filistia jab na n lat. ⁹ Li-i tee ki bi betit a, ‘Biat lej ki tin baar i boor,’ nan ti saa biar kii see-e

ki ji kan saan bi boori, ¹⁰ ɲaan li-i tee ki bi yet a, ‘Ii do na man,’ ɲann ti saa doe, kimaan ɲanne sii tee nyinn ki turit nan Yennu jiiɓ ki kubin ti nii niwa.”

¹¹ Ki bi kur lekit, ki Filistia jab na lab, ki yet a, “Gotirii, Hiibru teebe* nyii tanfiat nba ki bi tuu ɓɔr li ni ki ji baat na.” ¹² Ki bi yiin Jonatann nan naasimɔ nba jikit u jatiat na ki yet a, “Ii do na man ki tin beti siar.”

Ki Jonatann yet naasimɔ na a, “Ii waan. Yennu tur Israel teeb nyannuwa.” ¹³ Ki Jonatann ɓɔk ki doo jɔkunkonn na, ki naasimɔ na waa u poor po. Ki Jonatann lek Filistia jab na ki faa faab bir, ki naasimɔ na kpiib. ¹⁴ Sinsinn leku maɲ ni, Jonatann nan naasimɔ na din kpɪi nan jab piinlee nawa, taabana piintaa nan ɲanɲmu sinsuuk ni. ¹⁵ Ki jaɲmaanii soor Filistia jab nba be yent na ni na, li jab nba lin fiar nan jab nba be kaan ni ji jekir, ki tinj damm, ki ɲmatir be bonchiann, kimaan Yennu-e teen nna.

Biaɲinba ki Israel jab nyann Filistia jab

¹⁶ Ki Soɔl jab nba be Gibeaa doo ni, ki li be Benjaminn yent ni na, la nan ɲmatir baar Filistia jab, ki bi tiin. ¹⁷ Tɔn, ki Soɔl yet u jab na a, “Kanin kunkɔnkɔnna na ki laan lamme kaa.” Ki bi kan jab na ki saa ki la Jonatann nan naasimɔ nba jikit u jatiat na. ¹⁸ Ki Soɔl yet manntɔɔ Ahija a, “Baat nan Yennu mɔlor lakir na.” Li yoo maɲ, li din tuu be Israel teeb boore. ¹⁹ Soɔl nba daa piak nan manntɔɔ na, ki ɲmatir na ɲammit pukii Filistia kaan na ni. Ki Soɔl bet manntɔɔ na a yoo

* **14:11** 14.11 Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

ji kaa nan bin boi Yennu. ²⁰ Ki Sool nan u jab saan lek Filistia jab nba kon bi tanmionj ni na. ²¹ Ki Hiibru jasiab nba ponj tuu be nan Filistia jab ki koo bi kaan ni na, lebit bi sinsetboa, ki saan taan Sool nan Jonatann. ²² Ki leeb nba tuu bor Efraim kunkona ni na gbat nan Filistia jab na tiine, njanne ki bi mun koon bi monj tob na ni ki wei Filistia jab na. ²³ Ton, ki Yennu somm Israel teeb li daar, ki bi kon halii ki saa gar Betafenn.

Ki jiin Jonatann siat dinu po

²⁴ Kon din soor Israel jabe daar manj, ki bi banj, kimaan Sool din senn sennue ki por kat a, “Mi-i kii boont n datai dinna nba na daann, njan ki wunba dii jeet, motont sii be u paak.” Li paak, soo din ki lemm jeet li daari. ²⁵ Ki kunkonkonna na kur koo tiuk ni, ki la siat, ki li be tinj na kur po. ²⁶ Tiiuk na din gbee nan siate, njan bi soo din ki lemme, kimaan bi kur din tiin janmaaniie Sool mopor na po. ²⁷ Jonatann narin din ki gbat mopor nba ki u baa por ki tur jab na, li paak ki u din jii u patu ki tuu sagbounj, ki ji dii, ki u kon soob li taakpaak ni. ²⁸ Ki kunkonkonna na yeno beto a, “A baa por kat nan motont sii be daano nba dii jeet dinna paak. Li paak teen ki kon banj jab na.”

²⁹ Ki Jonatann jiin a, “Danboor-bee ki n baa tur niib na? Gotir maa dii siat na ki li soobin bianjinba. ³⁰ Li bo sii tee nlee dinna, li-i bonni tee ki bi dii jeet nba ki bi fat bi datai boor na? Dukint ki laan bi bo saa kpi Filistia jab bianjinba ki pukin?”

³¹ Li daar manj ki Israel jab kon nyann Filistia jab, ki kpiib, laa nyii Mikmas, ki saa tuu Aijalonn. Yoo nba na ki kon soor Israel jab, ki bi banj. ³² Tɔn, ki bi ji chiar saan bonkobit nba ki bi fat datai boor na penj, ki saa jii li pei nan nei ki kpiib tin-yann ni, ki nman li nant nan son. ³³ Sɔɔ din saan ki bet Sɔɔl a, “Gotirii, niib na tun ki biir Yennu-wa, bi nman nante nan li son.”

Ki Sɔɔl yet a, “I tee niyoonae. Birintir tangbenjir ki baar nann n numm ni.” ³⁴ Ki u ji yetib a, “Nyimin man ki yet sɔɔ kur ki bin baar nan bi nei nan pei ki tan kpib tann na paak ki nman. I daa tuun ki biir Yennu ki nman nant nan li somi.” Tɔn, ki sɔɔ kur din baar nan bonkobuk nyiok manj, ki kpiiu tann na paak. ³⁵ Sɔɔl din maa maruj binbintir lej ki tur Yennu, nanne din tee sinsinn binbintir nba ki u maa.

³⁶ Sɔɔl din yet u jab na a, “Naaant ki tin saan Filistia jab boor nyiok, ki saa lekib ki lin tan yent sanyiok, ki kpi bi kur.”

Ki bi jiin a, “Tumin faa loon bianjinba.”

Ki manntɔɔ na yet a, “Naaant ti sint boi Yennu-wa.”

³⁷ Tɔn, ki Sɔɔl boi Yennu a, “N saan lek Filistia jab na-a? A saa turit nyannuwa-a?” Naaan Yennu ki turo gatu li daari. ³⁸ Ki Sɔɔl namm yet kunkonkonna saakab na a, “Baat man ki tin fiit ki laan yanbomm nba ki ti tun dinna. ³⁹ N por nan Yennu nba fo ki teen Israel teeb nyannu na, nan wunbaie tun yanbomm na, bin kpiu, li-i lekii tee n bija Jonatann gbaa,” nnaan ki bi sɔɔ ki yet siari. ⁴⁰ Ki Sɔɔl bia yet Israel teeb na kur a, “Yimm-ii

see nna po, n̄aan ki min nan Jonatann-ii see nna na.”

Ki jab na j̄iin a, “Tumin faa loon bianjinba.”

⁴¹ Ki Sool miar Yennu nba tee Israel teeb Yomdaano na a, “Bee ki a ki turin gatu dinna? Yennu nba tee Israel teeb Yomdaano, turimin gatu, a tana nba tee Yurim nan Tumim na ni. Li-i tee n bija Jonatann koo n biitie, fan gat tann nba tee Yurim na ni, n̄aan li-i muni tee a niib Israel teebiie, fan gat tann nba tee Tumim† na ni.” Ki li soor Sool nan Jonatann, n̄aan nyik niib na.

⁴² Ki Sool yet a, “Want min nan n bija Jonatann sinsuuk ni.” Ki tann na soor Jonatann. ⁴³ Ki Sool boi Jonatann a, “A tun bee na?”

Ki Jonatann j̄iin a, “N j̄ii patu nba ki n bo dia nae ki lemm siat. Mine na, n teen siir nan kuuma.”

⁴⁴ Ki Sool yeto a, “Yennu n kpin, li-i tee ki n ki te ki bi kpiiani.”

⁴⁵ N̄aan ki jab na yet Sool a, “Jonatann nba te ki Israel teeb la nyannjaann na saa kpowa-a? Aaii, ti por senn nan Yennu nba fo na, nan u yur paak kobuk gbaa kan n̄abiri. Waa tun linba daar na ni, li tee Yennu sommir nie ki u tun.” Ki jab na fat Jonatann manfoor, ki bi ji din ki kpiiu.

⁴⁶ N̄anne ki Sool ji nyik Filistia jab weiu, ki Filistia jab na n̄mat saan bi yent ni.

Ki j̄iin Sool doo dianu nan u n̄aateeb po

⁴⁷ Sool nba dii Israel naan, li poor poe ki u kon nan bi datai lokir kur po: Li Moab teeb nan

† **14:41** 14.41 Bi din dia bona nba ki bi yir Yurim nan Tumim nae ki bant Yennu loomm.

Amonn teeb, nan Edom teeb, nan Soba batnba, nan Filistia teeb. Ki wuu kɔn nan siaminba kur, u tuu nyanne. ⁴⁸ Ki u kɔn nan parcheenn ki nyann Amalek teeb na gbaa, ki fiar Israel teeb na, bi datai-i lekib yoo nba.

⁴⁹ Sool bonjai din tee Jonatann nan Isifi nan Malkisua. U bipoo nba tee saakoo din tee Merab, ki wunba joont tee Mikal. ⁵⁰ U ŋapoo din tee Ahinoam, ki tee Ahimaas bipoo, ki ŋoo Sool kunkɔnkɔnna saakoo din tee Abner, wunba tee Sool baa naa bik Ner bija na. ⁵¹ Sool baa Kis nan Abner baa Ner din tee Abiel waase.

⁵² Sool nba din be u manfoor ni ki wei bianjinba na, u din kɔn nan Filistia jab bonbiir, u-u diŋ-i la joo nba Israel teeb ni, ki u mɔk paŋ ki bia mɔk paŋ, u din tuu pukinɔe ki u ji tee u kunkɔnkɔnna na yeno.

15

Bianjinba ki Sool kɔn nyann Amalek teeb

¹ Ki Samuel yet Sool a, “Mine tee daano nba ki Yennu tumin a min dinna naan, ki fii tee Israel teeb kpanbar. Gbiintir linba ki Yabint Yennu yet.

² U yaa u saa dat Amalek teeb tuba, kimaan bi yeejamm din lek Israel teeb, yoo nba ki bi din nyii Ijpt ki baat na. ³ Ii saa ki lek Amalek teeb na, ki biir linba kur ki bi mɔk. I daa nyikitib. Ii kpi bi kur, li jab nan poob nan waas nan sanpantii, nan li nei nan pei nan laagumiinba nan bonii.”

⁴ Ki Sool tikir u jab na Telem, ki bi be boyennkoo ni, ki kamm. Ki Israel jab tee tusaa kobii ŋanlee, ki Juda jab mun tee tusaa piik.

⁵ Tɔn, ki Sool nan u jab na saan Amalek teeb doo

ni, ki saa laa kpenkoouŋ ni, ⁶ ki tun toonii ki bi saan Kenn teeb boor, binba din tun burchint ki tur Israel teeb, yoo nba ki bi din nyii Ijipt na, ki betib a, “Ii nyi Amalek teeb na ni, nna-i kaa, ti tan saa mann kpib ki kpab nani.” Li paak ki Kenn teeb na din nyii ŋaan nyik Amalek teeb.

⁷ Ki Sool kɔn nan Amalek teeb, ki lekib Hafila, ki nyannib ki weib halii ki saa diamm Sur, ki li be Ijipt yondo po. ⁸ Sool din soor Amalek teeb bat Agag, ki ki kpriu, ŋaan kprii u niib kur. ⁹ Sool nan u kunkɔnkɔnna na din ki nyinn bat Agag manfoor, ki bia ki kprii bi bonkob-kpamma, li pei nan nei nan li naabigbekita, nan pebigbekita, linba kur din ŋan, bi din nyike. Bi din kprii ki bia biir linba ki mɔk nyɔɔte.

Bianŋinba ki Yennu yêt Sool

¹⁰ Ki Yennu yet Samuel a, ¹¹ “N mɔ kɔɔ nan maa teen Sool kpanbar na, kimaan u yêtima, ki ki mɔk mɔsaku nan n sennu.” Li din daamii Samuel, ki u fabin li daar nyiɔk kur ki tur Yennu.

¹² Laa yent sanyapɔb ni, ki Samuel fiir saan a wun la Sool. Ki bi yetɔ nan Sool saan Kamel, siaminba ki u te bi maa siar ki senn u sann ni na, ki li poor po ki ŋɔɔ Sool bia yaat saan Gilgal.

¹³ Yoo nba Samuel baarɔ, ki Sool foontɔ ŋaan yetɔ a, “Yennu teen piisin a paaka. N sak Yennu mɔba.”

¹⁴ Ki Samuel boiɔ a, “Bee teen ki n gbia nei nan pei mɔnii?”

¹⁵ Ki Sool jiin a, “N kunkɔnkɔnna nae fatib Amalek teeb boor. Bi tenn pekamma nan naak-pammae, a bin mann maruŋ ki tur a Yomdaano Yennu, ŋaan binba biar na, ti kpiiba.”

¹⁶ Ki Samuel bet Sool a, “Teent soon ki min beta linba ki Yennu won wannin nyiok.”

Ki Sool yet a, “Betirin.”

¹⁷ Ki Samuel yet a, “A lek din got a mɔŋ ki a ki tee siar, ŋaan fin kaa tan tee Israel teeb yudaano na-a? Yennu-e dinna ki a tee Israel teeb kpanbar, ¹⁸ ki tuma, a fan saan ki tun u toona, ki kpi nitont nba tee Amalek teeb na. U yeta nan a kɔn kɔnn na, halii nan faa tan saa kpi bi kur. ¹⁹ Ki bee teen ki a ki sak u mɔbi? Bee ki a kakit ki fat bona, ki bia tun linba ki maŋ Yennu?”

²⁰ Ki Sool jiin a, “N sak Yennu mɔba. N saan tun toonn nba ki Yennu wannin nawa. N kpii Amalek teeb kura, ŋaan nyik Agag-e, wunba tee bi bat na. ²¹ N kunkɔnkɔnna nae jii pekamma nan naakamma nba ki bi soor tɔb ni na, ki baar namm Gilgal na, a bin mann maruŋ ki tur a Yomdaano Yennu.”

²² Ki Samuel yeto a, “Yennu loon bee? U loon mɔsaku amii ti mann maruŋ ki turɔe? Li ŋan ki tii mɔk mɔsaku ki gar taa saa jii pekamma ki mann maruŋ turɔ. ²³ Mɔyɛtuk tee yanbɔmme ki naan soouk, ki gotkangboouk tee bonbiir nan patmannu na, kimaan faa yɛt ki ki wei Yennu sennu na, u yɛtawa, ki a ji kii tee kpanbar.”

²⁴ Ki Sool jiin a, “Barmɔnii, n tun yanbɔmma. N ki sak ki gaar Yennu sennu nan a wannu nba ki a turin na. N bo tin n jab nae janmaanii, ki tun baa loon bianjinba, ²⁵ ŋaan mɔtana, n barimae ki a nyik chab n yanbɔmm, ŋaan ŋmat nanin ki n fit jiant Yennu.”

²⁶ Ki Samuel jiin a, “N kan n̄mat nanani. A yêta Yennu sennuwa, ki Yennu mun yêta, nan a kii tee Israel teeb kpanbari.”

²⁷ Samuel nba n̄mant a wun seet, ki Sool soor u liatir m̄gbann, ki li pat. ²⁸ Ki Samuel beto a, “Dinna nba na, Yennu gaar Israel tingboun̄ a boora, ki jiir ki tur a ninja nba n̄an gara. ²⁹ Yennu nba tee Israel teeb baakir na ki fa faak, u bia ki lebitir u dudukit. U ki tee nisaarik kaa ki saa lebit u dudukiti.”

³⁰ Ki Sool jiin a, “N tun biita, n̄aan turimin ch̄orun̄ Israel saakab t̄onn̄ nan Israel teeb kur t̄onn̄. A n̄mat nanin ki n̄ fit jiant a Yomdaanō Yennu.” ³¹ T̄on, ki Samuel n̄mat nan Sool, ki u saa jiant Yennu.

³² Ki Samuel ji yeto a, “Baat nan Agag, wunba tee Amalek teeb bat na.” Ki Agag baat u boor, n̄aan ki u yan put, ki u dukii u m̄on̄ benu po, nan li tee bontonne nan nirō n̄ kpo. ³³ Ki Samuel yeto a, “A jatiok nba te ki binaanba k̄on̄ bi waas na, nnae mun ki a naa saa k̄on̄ u waas,” n̄aan kp̄ii Agag, ki pot̄o buri buri, marun̄ binbintir nba be Gilgal na t̄onn̄ po.

³⁴ T̄on, ki Samuel yaat saan Rama, ki Sool mun n̄mat kun u doo ni Gibeaa. ³⁵ Samuel manfoor ni kur n̄aan u ji din ki ban la kpanbar Sool. Samuel din tun fabin Sool poe. Yennu din m̄ō k̄oo nan waa dinn̄ Sool naan ki u tee Israel teeb kpanbar nawa.

16

Bianjinba ki Yennu gann Defid a wuu tee kpanbar

¹ Ki Yennu yet Samuel a, “A saa fabin Sool po ki lin wei nlee? N yêtoowa nan u ki tee Israel teeb kpanbar jikii. Mótana, lomin olif tiinii kpan, ki wuun yinn ni, kii saa Betlehem, joo nba ki bi yiu Jese na boor, kimaan n gann u waas na yenoe ki u sii tee kpanbar.”

² Ki Samuel boi a, “Nlee ki n saa saani? Li-i tee ki Sool gbat, u saa kpima.”

Ki Yennu yet a, “Jiin naasar kii saa nann, ki yet nan a yaa a mann maruŋo ki tur min Yennu, ³ ki yiin Jese ki wun baar maruŋ na boor, ki n saa wanna faa saa teen bianjinba. A moon kpan joo nba ki n saa wanna na paak, ki dinnoo naan.”

⁴ Ki Samuel tun nan Yennu nba wannoo bianjinba na, ki fiir saan Betlehem. Waa saa baar lej yoo nba, ki janmaanii soor doo na ni saakab, ki bi tooko ki boi a, “Chanbaa, a baar parmaasir baarue-e?”

⁵ Ki Samuel jiin a, “Nn, parmaasire. N baar maa n mann maruŋo ki tur Yennu. Nammit i moŋ man ki wein saan.” Ki u bia bet Jese nan u bonjai na a bin namm bi moŋ, ki yiimm a bin baar maruŋ na boor.

⁶ Baa baar lej yoo nba, ki Samuel la Jese bija Eliab, ki yet u moŋ nan joo nba see Yennu tooon na, hooe ki Yennu sii gannoo. ⁷ Nnaan ki Yennu yet Samuel a, “A daa bikii joo na nant koo u fokinti. N ki gannoo, kimaan n ki gani nan nisaarik na kaa. Nisaarik gorii gbanante, nnaan min narin gorii nisaarik par nie.”

⁸ Ton, ki Jese yiin u bija Abinadab ki baar nann Samuel boor. Nnaan ki Samuel yet a, “Aaii, Yennu ki gannoo.” ⁹ Ki Jese bia baar nan Sama, ki Samuel

yet a, “Aaai, Yennu bia ki ganno.” ¹⁰ Nna bannue ki Jese din yiin u bonjai banlore na ki baar namm Samuel boor. Ki Samuel yeto nan Yennu ki gann bi soo. ¹¹ Ki Samuel namm boi Jese a, “A bonjai kure na-a?”

Ki Jese jiin a, “Sanbian biar, n̄aan n̄oo n̄arin kpaar pei-e.”

Ki Samuel yeto a, “Yiinto ki wun baar. Ti kan mann maruŋ na see ki u tan baar.” ¹² Ki Jese tun ki boi Defid po. U din tee naasinŋaŋe, ki m̄ok laafia, ki u ninbina nyirii ki n̄an. Ki Yennu yet Samuel a, “Joo maŋe na. Fiit ki m̄oon kpan u paak.” ¹³ T̄on, ki Samuel jii kpan na ki m̄oon u paak, u ninjamm t̄onn. Laa nyii li daar ki Yennu Seek sik Defid paak nan yiikoo. Samuel ji din n̄mat kun Rama-e.

Bianj̄inba ki Defid be Sool n̄aak ni

¹⁴ Ki Yennu Seyeeŋ nyii Sool ni, ki Yennu te sebiik baar ki daamiio. ¹⁵ Ki Sool n̄aatoontunna yeto a, “Gotirii, sebiik nba nyii Yennu boore daamiia na. ¹⁶ Chanbaa, n̄aant ki tin kpaan wunba saa fit faa k̄onn, ki li-i tee yoo nba sebiik na sik a paaki, li daano saa faa k̄onn na, ki lin ji werika.”

¹⁷ Ki Sool yetib a, “Lomin joo nba saa fit faa k̄onn fanu ki baar n̄ano.”

¹⁸ Ki u toontunna na yeno beto a, “N la Jese nba nyii Betlehem na bija, ki u tee wunba saa fit faa k̄onn fanu. U m̄ok par, ki tee kunk̄onk̄onno, ki piak ki ki bitin, ki bia tee naasinŋaŋ, ki Yennu be n̄ano.”

¹⁹ T̄on, ki Sool tun toonii, a bin saan Jese boor ki saa yeto a, “A turin a bija nba ki bi yiu Defid ki

u kpaar pei na.” ²⁰ Ki Jese te Defid saan Sool boor, ki dia bupañ nan boñ, ki boñ na jii boroboro nan bujakor, ki li gbee tiloona daan. ²¹ Ki Defid saan Sool peñ, ki teen u toontunnɔ. Ki Sool loon u maan bonchiann, ki te ki u gorii u jatiat. ²² Ki Sool tun toonii ki bi ηmat Jese boor ki saa yeto a, “N numm gboo Defid-a, ηaant ki wun biar nna kii tuun n boor.” ²³ Laa nyii li daar, yoo nba kur ki Yennu tun sebiik na ki li sik Sool paaki, Defid tuu jii u konn nae ki faa, ki sebiik na n nyi Sool ni, ki lin ji weriko, ki u mok laafia.

17

Bianjamba ki Goliaf fo konfoot ki teen Israel teeb

¹ Filistia jab din teen siir nan tob, ki tikir leeb, ki be Juda doo nba tee Soko na ni, ki chaan bi kaan siaminba ki bi yi Efes Damim, ki li be Soko nan Aseka sinsuuk ni na. ² Ki Sool nan Israel jab tikir leeb ki chaan bi kaan Ela baauk ni. Leñe ki bi teen siir nan bin kon nan Filistia jab. ³ Ki Filistia jab set kunkon-yenn paak, ki Israel jab mun set kunkonleer paak, ki baauk ji foo bi sinsuuk ni.

⁴ Ki jasoo nyii doo nba ki bi yir Gaaf na, ki u sann tee Goliaf, ki u nyii Filistia jab kaan na ni, ki lekit set a wun fo konfoot nan Israel jab. U fokint din gar taakaabii ηantaawa. ⁵ Ki u din yir kut fokirik, ki bia lia kutmont liatir, ki li kpiasu tee nan naasingann kpaiu na, ⁶ ki u taafintii tee kutmont, ki u buk kut kpanporuñ. ⁷ U kpandaauk na gbenñ nan daauk nba tuu poon ki bi dia luu tana na, ki li kpann yur kpaiu tee

nan jaar nba gben kpiasu na, ki kunkonkonno lii u toonn po ki dia naagbankonjir. ⁸ Ki Goliaf set njan tant Israel jab paak ki yet a, “Yimm Sool yommii na, bee ki i nyii ki teen siir nan tobi? N tee Filistia nirɔe. Ii gann joo yenokoo ki wun tookin ki kon nanin. ⁹ Ki li-i tee ki u fit kon nanin ki kpiimi, timm Filistia teeb saa kpanant i yommii, ki mi-i muni fit kpiiu, nann yimm Israel teeb saa kpanant timm Filistia teeb yommii. ¹⁰ Dinna nba na, n pakir nan yimm Israel jab na. Ii gann joo yenokoo, ki min nan nɔo n kon.” ¹¹ Ki Sool nan Israel jab nba gbat Filistia nirɔ na mɔbona man, ki janmaanii soorib.

Linba ki Defid tun Sool kaan ni

¹² Defid din tee Jese bijae, ki tee Efrat naakuuk ni nirɔ, ki nyii Betlehem, ki li be Juda yent ni. Jese din mɔk bonjai banniime, ki pon ji din tee jakpere yoo nba ki Sool tee kpanbar na. ¹³ Jese bonjasaakai bantaa din wei Sool ki saan toba. Bikperik din tee Eliab, ki wunba waa u paak tee Abinadab, ki wunba wei paan bantaa ni, ki bi yiu Sama. ¹⁴ Defid-e din joont ki tee sanbian. Wakperii bantaa nba din wei Sool ki saan tob na, ¹⁵ njan Defid din tuu nmat kun Betlehem-e, ki saa gon u baa pei.

¹⁶ Ki Filistia jab na fo konfoot Israel jab paak dapiinna, li nyiok nan yonnu ni kur.

¹⁷ Dasiar ki Jese yet u bija Defid a, “Jiin disina nba sii tee tatilabik, nan boroboro piik na, ki saan nann ki saa tur a yoorib, tob kaan ni, ¹⁸ ki bia jii naabijerikin kuna piik, ki saa tur kunkonkonna saakoo. A saa got, ki la a yoorib

nba be bianjinba, ki jen nan bi siara ki betin. ¹⁹ Kpanbar Sool nan a yoorib nan Israel jaleeb kur be Ela baauk ni, ki kon nan Filistia jab.”

²⁰ Ki Defid guun soo ki u kpaar pei na, naan fir sanyapob ni ki jii jeet na, ki yaat saan nan u baa Jese nba wannoo bianjinba na. U saa baat kaan na niye, ki soo Israel jab nyi, a bin saan kon, ki yeentir tob yeentii. ²¹ Ki Filistia nan Israel kunkonkonna kur set, ki teen siir nan tob, ki took leeb. ²² Ki Defid jii jeet na ki tur saakoo nba gorii Israel jab jeet na, naan chiah saan baa kon siaminba na, ki baar u yoorib boor, ki foontib. ²³ Waa baar ki piak namm yoo nba, ki Goliaf nyii set ki pak butin Israel jab nan waa pon tuu piak bianjinba na. Ki Defid gbat u pinpakit na. ²⁴ Yoo nba ki Israel jab la Goliaf, ki janmaanii soorib, ki bi chiah, ²⁵ ki ji yeen bi leeb a, “Gotiro, gbiintir u garuk maan nba ki u piak na. Ki kpanbar Sool senn masonn nan joo nba fit kpai Goliaf, u saa tur li daano piinii nba yab, ki bia turo hoo kpanbar bipoo ki wun kon, ki bia nyinn u baa naateeb ki bi kan pa lampo.”

²⁶ Ki Defid boi jab nba see ki kpiau na a, “Li-i tee ki wunba fit kpai Filistia joo na, ki nyinn Israel teeb fei na ni, bi saa turo bee? Naan Filistia niro nba ki waa Yennu na mun tee nmee ki saa fit pak biir Yennu nba fo na kunkonkonna?” ²⁷ Ki bi namm wannoo baa saa teen linba ki tur joo nba fit kpai Goliaf.

²⁸ Yoo nba ki Defid yoorikper Eliab gbat ki Defid piak nan jab na, ki u wutoor doo Defid paak, ki u yet a, “A tuun bee nna na? Nmee gorii a pei nba

be kunkoouk paak na? A tee dont-n-moŋ daanoë, ki bia mək buksin. Li paak ki a baar a tan barii tob na.”

²⁹ Ki Defid boio a, “N biir bee? N ki mək yaak ki saa paki-i?” ³⁰ Ki Defid ŋmat jiant jaloo nna paak, ki bia boi li buboit. Ki wuu boi wunba kur, bi tuu turo jiinu ki li tee yomme.

³¹ Ki jasiab gbat Defid nba piak maan nba na, ki bi saan wann Sool, ki Sool yiino. ³² Ki Defid bet Sool a, “Chanbaa, soo daa tiin Filistia niro na. N saa saan ki kon nanowa.”

³³ Ki Sool yeto a, “Aaai, a saa teen nlee ki kon nan joo na? A daa tee bike, ŋaan joo na ŋarin tee kunkonkonnöe u bisin nija.”

³⁴ Ki Defid bia lek yet Sool a, “Min a toontunno tuu kpaar n baa pei-e, ki li-i tee yanbor koo naamuuk tan baar ki soor pei na, ³⁵ n tuu wei bero ki saa faau, ki fat peeuk na u mob ni, ki li-i tee ki u ŋmant n paaki, n tuu soor u turue ki faa kpiu. ³⁶ Min a daabir ban kpil yanbora nan naamuuta, ki Filistia niro nba ki waa Yennu na sii tee nan bi yeno nae, kimaan u butin Yennu nba fo na kunkonkonnawa. ³⁷ Yennu nba nyinnin yanbora nan naamuut moi ni na, ŋöoe bia saa te ki man nyi Filistia niro na nuu ni.”

Ki Sool bet Defid a, “Ii saa, ki Yennu-ii be nana.” ³⁸ Ton, ki Sool jii u tiŋ jatiat ki lann Defid: U lanno kut liatir, ki bia yirimo u kut fokirik. ³⁹ Ki Defid noon Sool jukbanjiak, kut liatir na paak; ki koor a wun somm, ŋaan gbar sommir, kimaan u ki liar ki li maani. Ki u yet Sool a, “N kan fit jii linba na nba ki kon konni. N ki lia tiat nba na ki li maani.” Li paak ki u liat li kur, ⁴⁰ ŋaan

jii u pekpaargbiak, ki gann tannɔnara nannmu, kpenu ni, ki wuun u pakir ni, ki kub naaluubuk u nuu ni, ki ji saan a wun took Goliaf.

Bianɔnba ki Defid nyann Goliaf

⁴¹ Ki Filistia nirɔ Goliaf chari ki nakii Defid, ki joo nba dia u naagbankɔnir na somm u nuntɔɔr ni, ki chari nakii. ⁴² Yoo nba ki Goliaf tan nakin Defid ki lau fanu na, ki u yisimo kimaan u la nan Defid tee bike ki bia tee naasinɔn. ⁴³ Ki u boi Defid a, “N tee boke, ki a dia lanbann ki baat n boori-i?” Ki u ji yi u tingbana sana, ki sat mɔtont Defid paak, ⁴⁴ ki yet a, “Baat nna, ki min jii a gbanant ki tur nɔɔnii nan muuk ni bonkobit, ki bin nɔmama.”

⁴⁵ Ki Defid jiin a, “A tookitin nan takoobuko nan kpann nan kpanporuɔ, nɔan min narin tookita nan Yabint daano sann nie, wunba tee Israel kunkɔnkɔnna Yennu nba ki a sarikito na. ⁴⁶ Dinna nba na, Yennu saa jiia, ki kubin n nuu ni, ki n saa nyanna ki pot a yur, nɔan jii Filistia kunkɔnkɔnna nba biar na gbanant ki tur nɔɔnii nan muuk ni bonkobit ki bin nɔman, ki durinya na kur saa bann nan Israel teeb mɔk Yennu, ⁴⁷ ki soo kur nba be nna saa la nan Yennu ki kpaan kpana nan takoobii kaawa, ki fit tint u niibi. Tɔb na tee Yennu yare, ki u saa nyann, ki jii i kur ki kubin ti nuu ni.”

⁴⁸ Goliaf nba chari ki nakii Defid na, ki Defid chɔar yian ki cheto, ⁴⁹ ki tun pakir na ni ki jii tann, ki wuun naaluubuk na ni, ki fuun jaar Goliaf, ki tann na soor u yugbiar ki put u yukpabir, ki u baa ki fabin tinj ni.

⁵⁰ Tɔn, ki Defid ki mɔk jukbanjiaki, ɲaan nyann Goliaf, ki kpiiu nan naaluubuk tann. ⁵¹ Ki Defid chɩar saan u boor, ki saa ɲmaau, ɲaan saat ɲɔɔ Goliaf jukbanjiak, ki pot u yur, ki u kpo.

Yoo nba ki Filistia jab na bann nan bi yudaano kpowa na, ki bi ji chɩar. ⁵² Ki Israel jab nan Juda jab ji yikin ki waab, ki weib halii ki saa diamm Gaaf, ki bia saa baar Ekronn doo tammɔi boor, ki kpiib, ki bi gbanankpeena dɔɔ sɔnii ni, laa nyii sɔnu nba saa Saaram, ki saan tuu Gaaf nan Ekronn na. ⁵³ Israel jab nba wei Filistia jab ki jen yoo nba, ki bi saat Filistia jab kaan na. ⁵⁴ Ki Defid jii Goliaf yur ki saan nann Jerusalem, ɲaan bir Goliaf jatiat na ɲɔɔ Defid lanbouŋ ni.

Bianɲinba ki bi jii Defid ki baar nana Sɔɔl boor

⁵⁵ Yoo nba ki Sɔɔl bo la Defid ki u saa a wun kɔn nan Goliaf na, ki Sɔɔl boi Abner, wunba tee kunkɔnkɔnna saakɔɔ na a, “Nɲmee bike na?”

Ki Abner yetɔ a, “Chanbaa, n ki mi.”

⁵⁶ Ki Sɔɔl yet a, “Boin ki laan ɲmee bike.”

⁵⁷ Tɔn, Defid nba kpɩi Filistia nirɔ na ki jen yoo nba, ki Abner jiiu ki baar nana Sɔɔl boor, ki Defid bia daa dia Goliaf yur, u nuu ni. ⁵⁸ Ki Sɔɔl boi Defid a, “Naasimɔ, a tee ɲmee bike?”

Ki Defid jiin a, “N tee a toontunno nba ki bi yiu Jese, wunba nyii Betlehem na bijae.”

18

¹ Defid nba pak nan Sɔɔl ki gbenn na poor poe, ki Sɔɔl bija Jonatann niɔŋ kɔɔ Defid ni, ki u loono nan waa loon u moŋ bianɲinba na. ² Laa nyii li daar, ki Sɔɔl dia Defid, ki ki te ki u ɲmat kun u

baa ŋaaki. ³ Ki Jonatann por kat nan Defid sii tee u yooke, kimaan u loon Defid maan nan u mɔŋ nae. ⁴ Ki Jonatann liat liatir nba ki u bo lia na ki tur Defid, ki bia pukinɔ kunkɔnliatir nan u jukbanjiak nan tɔrbann nan gbanbobinkar. ⁵ Siaminba kur ki Sɔɔl din tuu tun Defid, u tuu saan ki nyanna. Li paak, ki Sɔɔl jiiu ki teenɔ u kunkɔnkɔnna saakab yeno. Linba na din maŋ Sɔɔl jab nan bi saakab kur.

Sɔɔl nba mɔk funfunn nan Defid bianinba

⁶ Defid nba din kpɔii Goliaf na poor poe, ki jab na ji din ŋmat kun bi doi ni, ki Israel doi kur ni, poob nyii a bin took kpanbar Sɔɔl, ki yiin parpeenn yanii ki waa waak, ki ŋakin siiyakii, ki bia faa kɔna. ⁷ Poob na nba kparam nae ki bi yiin yaŋ na a, “Sɔɔl kpɔii tusire, ŋaan ki Defid kpɔii tusaa piik piik.” ⁸ Ki Sɔɔl ki loon nna, ki u wutoor doo bonchiann, ki u yet a, “Bi dontir Defid ki teenɔ tusaa piik piik, ŋaan teen min tusir. U ji saa gaar bee, li-i kii tee naangboun na kaa-a?” ⁹ Laa nyii li daare ki Sɔɔl kɔɔ funfunn, ki ji gorii Defid ninbiik.

¹⁰ Laa yent sanyiɔk, ki sebiik nyii Yennu boor ki kɔɔ Sɔɔl ni ki mukisiro, ki u be u ŋaak ni ki piak nan waato na. Defid din faa kɔnne nan waa tuu faa daar kur bianinba na. Sɔɔl din dia kpanne u nuu ni, ¹¹ ki yet u mɔŋ a, “N saa yekɔe ki saar tabinɔ nan dikpinn,” ŋaan yek Defid kpann na taar munlee, ki Defid lii li kurawa.

¹² Sɔɔl ji din tiin Defid janmaaniie, kimaan Yennu din be nana, ŋaan nyik ŋɔɔ Sɔɔl. ¹³ Li paak ki u ji din te Defid bokit u mɔŋ nana, ki turo

kunkonkonna tusir. Ki Defid jii jab maŋ ki saan namm tob. ¹⁴ Ki linba kur Defid tun, u din tuu nyanne, kimaan Yennu be nana. ¹⁵ Sool din diit ki la Defid nyannu nba tee, ki janmaanii ŋamm koo. ¹⁶ Ki binba kur be Israel nan Juda tinj ni din loon Defid maan, kimaan u din tee toondaano nba laat nyannue.

Bianjinba ki Defid koon Sool bipoo

¹⁷ Ton, ki Sool yet Defid a, “N bipoo Merab-e na. N saa jiiu tura ki a koono, li-i tee ki a sii tuunin ki mok par ki bia taa n po, ki fit kon tob nba tee Yennu yar na.” (Sool din dukin nan u saa teen nnae ki Filistia teeb na n kpi Defid, ŋaan ki u daa kpiu u tionu.)

¹⁸ Ki Defid jiin a, “N tee ŋmee, koo n naakuuk ni niib tee lamme, ki n tan sii tee kpanbar diammi?” ¹⁹ Ton, laa din tan jan nan Sool n jii u bipoo ki tur Defid na, ki bi ji din kpint ki jiiu tur joo nba ki bi yiu Adriel, ki u nyii Mehola na.

²⁰ Sool bipoo bonbik po Mikal tionj din koo Defid ni, ki bi yet Sool ki jiin li po, ki Sool mok parpeenn, ²¹ ki din dukin ki tur u mon a, “N saa jii Mikal ki tur Defid ki u sii tee baruk ki sooro, ki Filistia jab na n ji tan kpiu.” Ton, taar munlee niŋe ki Sool bet Defid a, “A ji sii tee n diamme.” ²² Ki Sool yet u toontunna saakab a bin bor pak nan Defid, ki yet a, “Kpanbar mok parpeenn nana, ki u saakab mun loon a maan, ki motana li ji tee yoo nba ŋane nan fin koon u bipoo.”

²³ Saakab na din ŋamm pak mobona maŋ ki tur Defid. Ki Defid yet a, “I dukii nan li tee jeruko

nan nirɔ-ii tee kpanbar diammi, ki n namii, ki bia ki tee nijaann.”

²⁴ Ki Sɔɔl toontunna na saan ki wann Sɔɔl maan nba ki Defid yet. ²⁵ Ki Sɔɔl yet a, “Betir Defid nan kpanbar na ki loon poo diiuk, see Filistia kpeena punjoot gbananbɔŋ kobik, ki lin te ki wun fit pa jiin ŋɔɔ Sɔɔl datai.” Sɔɔl nba din lor bianjinbae na, a lin te Filistia teeb na n kpi Defid. ²⁶ Ki Sɔɔl toontunna na yet Defid maan nba ki Sɔɔl pak. Ki Defid ji din mɔk parpeenn nan waa sii tee kpanbar diamm na. Pookɔont daar nba din per na, ²⁷ ki Defid nan u jab nyii ki kpai Filistia jab kobii ŋanlee ki pot bi punjoot na, ki saan nann kpanbar na boor, ki saa kan li kur u numm ni, a lin te wun teen kpanbar diamm. Ki li te Sɔɔl jii u bipoo Mikal ki turɔ.

²⁸ Ki Sɔɔl ji bann fanu nan Yennu be nan Defid, ki bia bann nan u bipoo Mikal loon Defid. ²⁹ Ki janmaanii ŋamm kɔɔ Sɔɔl, ki u tiin Defid, ki ji din tee u dataak nan ŋɔɔ Sɔɔl kuun.

³⁰ Filistia kunkɔnkɔnna din tuu baare ki kɔn namm, ŋaan tɔb kur ni Defid din tuu nyanne ki gar Sɔɔl kunkɔnkɔnna saakab kur. Li paak ki Defid sann din doo.

19

Sɔɔl nba din koor bianjinba a wun kpi Defid

¹ Sɔɔl din yet u bija Jonatann-e nan u kunkɔnkɔnna saakab kur a bin kpi Defid, ŋaan Jonatann din loon Defid maan, ² ki din kumiiɔ, ki yet a, “N baa kpaan sɔniie a wun kpiaa. Ii guu a mɔŋ wonn sanyiɔk ni, ki saan bɔr siar po, kii be lej. ³ N saa nyi ki saan set kpian n baa, muuk ni,

ki lii tee siaminba ki a bɔr na, ki n saa pako ki jiin a po. Ki mi-i la linba kur, n saa te ki a bann.”

⁴ Ki Jonatann pak ki dont Defid, Sool numm ni, ki yet a, “Chanbaa, a daa biir a toontunnɔ Defid. U ki ban tun siar ki biirani. Waa tun linba kur, li tura sommire. ⁵ U din chibin u saanmanje, yoo nba ki u din kpil Goliaf na, ki Yennu te Israel teeb kur la nyannu. Faa din la nna na, ki a mok parpeenn, ki bee teen ki a loon fan kpi ninano Defid, ki li ki mok paak nan waama?”

⁶ Sool din gbiint Jonatann pinpakit na, ki por kat, ki yet a, “N por Yennu nba fo na sann ni, n kan kpi Defid.” ⁷ Ton, ki Jonatann ji yiin Defid ki wannɔ maan na kur, njan jiu ki saan nano Sool boor, ki Defid ji tuun Sool toona nan waa ponj tuu tuun na.

⁸ Li poor po ki tob namm fiir, ki Defid saan ki kon nan Filistia jab na, ki nyannib, ki bi chiar.

⁹ Dasiar ki sebiik nba nyii Yennu boor na koo Sool ni, ki mukisiro. U din kar u naak nie ki dia kpann u nuu ni, ki Defid mun be lej ki faa konn.

¹⁰ Ki Sool koor a wun yek Defid kpann na ki saar tabino nan dikpinn, ki Defid lii, njan kpann na saan yek dikpinn, ki Defid chiar bor.

¹¹ Li daar nyiook ki Sool tun nisiab, a bin saan guur Defid naak, ki won kpiu sanyiook ni. Ki Mikal, wunba tee Defid naapoo na kumioo a, “Li-i tee ki a ki yaat nyiook na a manfoor paaki, bi won saa kpia wonna.” ¹² Ki Mikal nyinn Defid takoru ni, ki u chiar bot. ¹³ Ki Mikal jii naak patir, ki paan gado paak, ki bir yukpakitir nba ki bi jii buunii kobit ki wuunir na, ki li doo yur po, njan pinnir chinchenn. ¹⁴ Yoo nba ki Sool

toonii baar a bin soor Defid na, ki Mikal yetib a, “Defid yiare.” ¹⁵ Ki Sool namm tun toonii na a bin nmat ki saa la Defid nan bi numm, ki bia yetib a, “Ii jiiu nan u doonii ki baar nano, min tan kpiu.” ¹⁶ Naan jab na nba koo diiuk na ni, ki bi la patir na paa gado paak, ki buunii kobit yukpakitir na be li yur po. ¹⁷ Ki Sool boi Mikal a, “Bee ki a kpannin ki te ki n dataak boti?”

Ki Mikal beto a, “U yaa mi-i kii sommo ki u chiari, u saa kpime.”

¹⁸ Ki Defid chiar saan Samuel boor, Rama doo ni, ki saa wannoo linba ki Sool tun turoo. Ki Defid nan Samuel saan Nayof ki saa be lej. ¹⁹ Ki bi din tan bet Sool nan Defid be Nayof nba be Rama doo ni na. ²⁰ Ton, ki u din tun jasiab a bin saan soor Defid. Ki jab na la Yennu sokiniinba ki bi waa waak ki yikin, ki Samuel be namm ki tee bi tooondaano. Ki Yennu Seek sik Sool jab na paak, ki bi mun jak waak ki yikin ki hoot. ²¹ Sool nba gbat nan bi tun nna na, ki u namm tun toonii, ki bi mun bia saa jak waak ki yikin ki hoot. Ki Sool namm tun toonii taar muntaa ni, ki li bia saa baarib nna. ²² Ki u mon fiir ki soor Rama sonu. Yoo nba ki u saa baar bunbungbenjir nba be Seku na, ki u boi Samuel nan Defid nba be sian, ki bi beto nan bi be Nayof. ²³ Waa saa ki saa per yoo nba, ki Yennu Seek sik u pak mun, ki u ji waa waak ki yikin ki hoot ki saa Nayof, ²⁴ ki liat u liant ki waa ki yikin Samuel tooon, ki doo yann tij ni, li daar nan li nyiook kur. Li paak teen ki niib yaa, “Sool mun ji tee Yennu sokiniie-e?”

20

Jonatann nba somm Defid bianjinba

¹ Tɔn, ki Defid nyii Nayof nba be Rama na, ki saan Jonatann boor ki saa boio a, “N tun bee? N tun bonbilanne? N tun ki biir a baa bee, ki u loon wun kpimi?”

² Ki Jonatann yet a, “Yennu n bɔr, a kan kpo. N baa ki tuun siar ki bɔriimi, laa tee toongbenjir koo toonbiki, ki nlee ki u saa bɔrin linba na? Li ki tee nna kaa.”

³ Ki Defid yet a, “A baa mi fanu nan a loon n maan, ki u ji lor nan u kan wanna waa dukii wun tun linba, kimaan li saa daamiiwa. N por nan Yennu nba fo na nan n ji ki fɔk nan kuumi.”

⁴ Ki Jonatann yet Defid a, “Linba kur ki a loon ki min tun, n saa tun ki turawa.”

⁵ Ki Defid yeto a, “Gotirii, wonne tee nmaapaan jaamm, ki li tee min won di nan kpanbar na, njan li-i tee ki a sak nna, n won saa gare ki saan bɔr ki saa tuu daarpo daajoouk. ⁶ Li-i tee ki a baa ki lan jeet dindiboori, fan beto nan n miar sonu ki saan Betlehem, n dandoo niwa, kimaan yoo jan nan n njaateeb n di binn maruɲ jaamma.

⁷ Li-i tee ki u yet a, ‘Li njan,’ njan n saa tinna. U wutoor-i muni doo, a ji saa bann nan u lor a wun kpime. ⁸ Fin n tun a lomm ki wann min a yɔɔk, kii dia molor nba ki a sat nanin na, njan li-i tee ki n mɔk biit, fan kpin a tiɔɲ. Bee ki a saa jiin ki tur a baa ki wun kpimin?”

⁹ Ki Jonatann jiin a, “A daa ban dukii nna. Li-i bonni tee ki n mi fanu nan n baa loon wun kpiiani, n bo kan betani-i?”

¹⁰ Ki Defid boi a, “N̄mee saa kumiimi, li-i tee ki a baa jiin nan wutoori?”

¹¹ Ki Jonatann yet a, “Baat ki tin saan muuk ni.” Ki bi kur lakin saan. ¹² Ki Jonatann bet Defid a, “Yabint daano nba tee Israel teeb Yennu na-ii tee ti siara nan daar po nna yoo, n saa boi n baa. Ki li-i tee ki u binbenɛ ɲani, n saa tura mɔb. ¹³ Li-i muni tee ki n baa lor a wun kpiia, ɲaan ki n ki wanna ki te ki a chiari, Yennu n faa kpin. Yennu-ii be nana, nan waa din be nan n baa bianɲinba na. ¹⁴ Li-i tee ki n mɔk manfoori, fii dia mɔlor nba ki a lor nanin na, kii man nanin; ɲaan li-i tee ki n kpo, ¹⁵ fan dia mɔlor maɲ nan n ɲaateeb ki saa tuu yoo nba kaa gbennu. Yoo nba ki Yennu tan boont a datai kuri, ¹⁶ ɲaan mɔlor nba ki ti sat nan leeb na daa biir. Li-i tee ki a biirir, Yennu saa dat a tubir.”

¹⁷ Ki Jonatann bia ɲamm te Defid sat mɔb nan u sii loon u maan yoo kur, kimaan Jonatann loon Defid nan u mɔɲ nae. ¹⁸ Tɔn, ki Jonatann yeto a, “Wonn nba tee ɲmaapaanɲ jaamm na, bi won saa la nan a kaa, kimaan a kaanu won sii doo yanne. ¹⁹ Ki daar po bi bia saa ɲamm la nan a kaa. Li-i baat yenlekir po, fan saan siaminba ki a daan bɔr na, ki bɔr tana nba poo na poor po. ²⁰ Ki n saa yekir tɔrbann peenii ɲantaa, ki li-i tee nan poot na, ²¹ ki n saa yet n ɲaatoontunno ki wun saan ki kpaanir, ki li-i tee ki n yeto a, ‘Gotirii, peenii na be a poor po, jiin ki baar nann nna na,’ ki li saa wann nan a tinna, ki a ji nyi. N por Yennu nba fo na nan a kan koo dan ni. ²² Naan li-i tee ki n beto a, ‘Peenii na be a tɔonn po,’ fan nyi yaat, kimaan Yennu loon fan yaate. ²³ Naan mɔlor nba ki ti sat

nan leeb na, Yennu-e saa te ki tin diar nan yoo nba kaa gbennu.”

²⁴ Ki Defid bɔr muuk na ni. Ki yoo nba tan jaŋ nan ŋmaapaan jaamm na dinu, ki kpanbar Sool baar a wun di jeet, ²⁵ ki saan kar waa tuu kaar siaminba, ki li kpia dikpinn. Ki Abner kar ki kpiano, ki Jonatann kar ki took u baa. Ki Defid yiar dɔɔ yann. ²⁶ Ki Sool ki yet siar li daar, kimaan u dukin nan siare sii teeno ki u ki be fanu. ²⁷ Ki li yent sanyiok ŋmaapaan daanlee ni, ki Defid yiar bia dɔɔ yann, ki Sool boi Jonatann a, “Bee teen Defid ki baar jeet na dinu li wonn, koo dinna?”

²⁸ Jonatann jiin a, “Defid miar sonue a wun saan Betlehem, ²⁹ ki yet a, ‘Chanbaa, ŋaant ki min saan, kimaan ti ŋaateeb yaa bin mann maruŋo doo na ni, ki n yɔɔɔ yiinin a mii be lenj. Li paak, li-i tee ki a tee n yɔɔki, ŋaant ki min saan ki saa gon n nikpiimm.’ Nanne teen ki u ki be u kaanu ni.”

³⁰ Ki Sool wutoor doo Jonatann paak, ki u yeto a, “Fin nba tee nan poo moyɛtuk daano nba kan pak monii na, motana n ji bann nan a mok lor nan Defid. A ki mi nan a dint a moŋ nan poo nba mara na feie-e? ³¹ A ki mi nan Defid-i be u manfoor ni, a kan ban di doo na naami-i? Ii saa motana ki saa lommɔ ki baar nana nna, kimaan li tee wun kpoe.”

³² Ki Jonatann boi u baa a, “Bee paake ki u saa kpo? U biir bee?”

³³ Li yoo na ki Sool yek Jonatann kpann a wun kpiu, ki Jonatann ji bann nan u baa set lor a wun kpi Defid-e. ³⁴ Ki Jonatann wutoor doo, ki u fir

yiamaa u kaanu ni, ki ki dii siar li daar. Ki li daar tee ŋmaapaan daananlee daar. Ki u par biir nan linba saa baar Defid na paak, kimaan u baa dinn Defid feiwa. ³⁵ Laa yent sanyiok, ki Jonatann saan muuk ni a wun took Defid, nan baa won lor bianinba na, ki jii naasinbik ki saan nana, ³⁶ ki yet naasinbik na a, “Chiat ki saan kpaan peenii nba ki n yaa man yek na.” Bik na chiat, ki Jonatann yek peenu, ki li gar liit bik na. ³⁷ Yoo nba ki bik na saa baat siaminba ki peenu na baa na, ki Jonatann tant u paak a, “Peenu na yakir faa be sian nawa. ³⁸ A daa kpan see leni. Ii kakii.” Ki bik na tokir peenu na, ki jen nann u chanbaa boor, ³⁹ ŋaan ki mi li paak nba tee linba, see Jonatann nan Defid kooe mi. ⁴⁰ Ki Jonatann jii u jatiat ki tur naasinbik na, ki yeto a, “Jiin kii ŋmat nann doo ni.”

⁴¹ Naasinbik na nba yaat saan yoo nbae, ki Defid fiir tankoruk na niigan po, ki gbaan taar muntaa, Jonatann toonn, ki u numm tiib tin ni. Ki Defid nan Jonatann kur mo ŋaan mootir leeb tankpina.* Defid par din biir ki gar Jonatann yara. ⁴² Ki Jonatann yet Defid a, “Ii be nan parmaasir, kimaan ti por kat nan leeb, Yennu sann niwa. Yennu sii be min nan fin sinsuuk ni, ki bia sii be n yaaboona nan a yaaboona sinsuuk ni, ki te ki bin dia molor nba ki ti sat nan leeb Yennu sann ni na.” Ki Defid yaat, ki Jonatann mun ŋmat saan doo ni.

* **20:41** 20.41 Bi binbenj ni, bi din teen nnae, ki li want lomm.

21

Bianjinba ki Defid chiar Sool boor ki saan Nob

¹ Ki Defid saan Nob, manntoo Ahimelek boor, ki Ahimelek gbanu jek, waa lau yoo nba, ki boio a, “Bee ki a somm a koo, ki ki tok nan soo?”

² Ki Defid jiin a, “Kpanbare tumin nan momaan, naan yaa n daa te ki soo bant waa yaa n tun linba. N jab narin, n betib maa bin chetin siar po. ³ Ton, a mok bee a nuu ni? Turimin boroboro kuna nannmu, koo linba kur ki a mok.”

⁴ Ki manntoo na yet Defid a, “N ki mok boroboro yanni, naan n mok Yennu boroboro kooe. A saa fit gaarir, li-i tee ki a jab na ki doo nan poob daanlee nna.”

⁵ Ki Defid yet a, “Barmonii, bi ki nakin poobi. N jab na tuu soor bi moje ki be fanu, li-i lekii tee ki bi gorimi, nma ji boi dinna sommir nba be li koo na.”

⁶ Ki manntoo na tur Defid Yennu boroboro na, kimaan nanne din tenn ki tee boroboro nba ki u jikit ki teen Yennu. Bi din nyinn Yennu boroboro nba tuu paa kasii sentir paak nawa, naan toon boroboro paann.

⁷ Ki Sool pekpaarbat, wunba ki bi yiu Doeg, ki u nyii Edom na be len li daar, a wun namm u moj.

⁸ Ki Defid yet Ahimelek a, “A ki mok kpann koo jukbanjiak nna ki turimi-i? Kimaan kpanbar na tontii te ki n nyii yiama, n ki la yoo ki jii n jukbanjiak koo jatioko.”

⁹ Ki Ahimelek jiin a, “N mok Goliaf, wunba din tee Filistia niru ki a din kpiiu Ela baauk ni na jukbanjiake. Li be manntoo liat jabik na poor

po, ki pɔɔb chinchenn ni. Li-i tee ki a loon, fan jii, njanne tee jatiok nba be nna.”

Ki Defid yet a, “Jiin turin, jatiok ji ki be siar boor ki gar na.”

¹⁰ Ki Defid yaat lej ki saan Gaaf, ki saa be bat Akis boor, kimaan Sool paak. ¹¹ Ki bat Akis saakab na yeto a, “Defid nba na kaa tee kpanbar u tinj ni na-a? Joo nae ki poob yiin yanii ki waa waak, ki yaa Sool kpil tusire, njan ki Defid kpil tusaa piik piik na.”

¹² Bi mɔbona na din daamii Defid bonchiann, ki janmanii sooro, ki u tiin bat Akis. ¹³ Li paak, yoo nba kur ki Defid be nammi, u tuu tee nan u yur labir nae, ki bii koor a bin dinjo ki u tee nan waato na, ki bo boonii doo na tammɔi nan gana paak, ki sut mɔsant ki lant u tianj. ¹⁴ Ki bat Akis yet u njaasaakab a, “Gotirii, joo na waate. Bee ki i baar nano ki turimi? ¹⁵ Waatib ki janjime-e? Bee ki i baar nan loo ki u daamiin nan u waat marima n njaak na ninji?”

22

Bianjinba ki Defid be Adulam nan Mispa doi ni

¹ Defid din nyii Gaaf doo ni, ki yaat saan koo tanfiok nba kpia Adulam doo na. Ki u yoorib nan u njaateeb nba din tan gbat nan u be lej na, ki bi saan pukino. ² Binba kur din be ninbaatir nin, nan binba ki pana soorib, nan binba be parbiir ni, ki bi saan u boor. Bi kur din teen nan niib kobii njanna nawa, ki u tee bi toondaano.

³ Defid din nyii lej ki saan Mispa, ki li be Moab booru yent ni, ki saan yet Moab bat a, “Chanbaa,

a kan te n baa nan n naa n baar kii tanji be a boor ni, ki saa tuu yoo nba ki n tan saa bann linba ki Yennu saa tun turimi-i?” ⁴ Tɔn, ki Defid nyik u damm, ki bi biar be Moab bat boor, yoo nba kur ki Defid din bɔr tanfiɔk ni na.

⁵ Yennu sɔkinii Gaad din baar Defid boor ki yetɔ a, “A daa be tanfiɔk na ninji. Fiit yiama ki saan Juda tinj ni.” Ki Defid nyii li ni ki saan Heref fɔr ni.

Bianjinba ki Sɔɔl kpɔi mannteeb, Nob doo ni

⁶ Dasiar ki Sɔɔl be Gibeaa, ki kar naan tiik nyakir, ki li be kunkonn paak, ki dia kpann u nuu ni. Saakab kur din see u boor ki lintɔwa. Bi din tan bet Sɔɔl nan bi la Defid nan u jab nba be siama. ⁷ Ki Sɔɔl yet u saakab na a, “Gbiintir man, yimm Benjaminn jab, Defid saa fit tur i kur sarwaat nan tilontii kpaanta-a? U saa fit teeni u kunkonkonna saakaba-a? ⁸ Li paake ki i lorin a yin biirimi-i? I sɔɔ ki ban betin nan n tinɔɔ bik mɔk lor nan Defid-i. I sɔɔ baka kaa n po, ki ki fit betin nan n bija lor nan Defid, a wun kpaan sɔnii ki kpin, nan waa tun bianjinba dinna na.”

⁹ Ki Edom nirɔ nba ki bi yiu Doeg na see nan Sɔɔl saakab, ki yet a, “N la Defid yoo nba ki u saa Ahimelek boor, wunba tee Ahitub bija ki be Nob na. ¹⁰ Ki Ahimelek boi Yennu, Defid nba saa tun linba po, ki bia tur Defid jeet nan Goliaf nba din tee Filistia nirɔ na jukbanjiak.”

¹¹ Ki kpanbar Sɔɔl te ki bi saan yiin manntɔɔ Ahimelek nan u njaateeb kur nba tee mannteeb ki be Nob na, ki bi kur baar u boor. ¹² Ki Sɔɔl yet Ahimelek a, “Gbiintirii, Ahimelek.”

Ki Ahimelek jiin a, “N gbiin, chanbaa.”

13 Ki Sool boio a, “Bee ki fin nan Defid lorin a yin kpimi? Bee ki a turo jeet nan jukbanjiak, ki bia boi Yennu waa saa tun linba? Motana u nmant n paake, ki kpaan sonii a wun kpin.”

14 Ki Ahimelek jiin a, “Defid kooe tee a nimono ki gar saakab nba ki a mok na, u tee a tione diamme, ki tee binba guua na saakoo, ki binba kur be a nyaak na ni chorimo. 15 Nn, n boi Yennu ki turowa. N daa ki piin kaa na, njan chanbaa, a daa biirin koo n nyaasoo a ti lorin tin kpiani, kimaan n ki mi maan na po.”

16 Ki kpanbar na yet a, “Ahimelek, a saa kpo nnae, fin nan a nikpiimm kur.” 17 Ki kpanbar na yet binba guu-u ki see kpiiau na a, “Kpimin Yennu mannteeb na, kimaan bi mun bia lor nan Defid-a. Bi mi nan u yaatir ki nyikinime, njan ki bi ki betimi.” Ki kpanbar nyaasaakab na ki loon bin jii bi nii ki sii Yennu mannteeb na. 18 Ton, ki Sool yet Doeg a, “Fin n kpib.” Ki Doeg kpil bi kur. Li daar ki u kpil mannteeb piinniin nan banjmu, binba saa fit lia parbiir paak liatjabik. 19 Ki Sool bia te ki bi kpil niib kur nba be Nob, ki li tee mannteeb doo na: Li jab nan poob nan waas nan sanpantii nan nei nan bonii nan pei, ki bi kpil bi kura.

20 Ki Ahimelek bija nba ki bi yiu Abiatar na bot, ki saan taan Defid, 21 ki beto bianinba ki Sool kpil Yennu mannteeb. 22 Ki Defid yeto a, “Daar nba ki n la Doeg ki u be lej na, ki n mi nan u saa yet Sool-a. N paake ki bi kpil a nikpiimm kur. 23 Ii be n boor ki daa tiin janmaanii. Sool loon wun kpi min nan fine; a be n boor, a saa tinna.”

23

Bianjinba ki Defid tinn Keila doo

¹ Defid din gbat nan Filistia teeb tuu lek Keila dooe, ki fiar bi jepaant nba ki bi jaan na. ² Ki u boi Yennu a, “N saan ki lek Filistia teeb na-a?”

Ki Yennu jiin a, “Nn, ii saa ki lekib, ki tinn Keila doo.”

³ Naan Defid jab na beto a, “Taa be Juda tin ni na, ti mək janmaanii, ki ti-i ji kii saan Keila doo ni ki kɔn nan Filistia teeb na, li saa pukine.”

⁴ Ki Defid bia ɲamm boi Yennu, ki Yennu beto a, “Ii saa Keila, kimaan n saa te ki a nyann Filistia teeb nawa.” ⁵ Ton, ki Defid nan u jab saan Keila ki saa lek Filistia teeb, ki kpiib bonchiann, ki jii bi bonkobot, ki tinn Keila niib.

⁶ Yoo nba ki Ahimelek bija Abiatar din bot ki saan taan Defid, Keila doo ni na, u din jii mannteeb liatjabik nae ki saan nann.

Bianjinba ki Sool waa beer Defid

⁷ Bi din bet Sool nan Defid saan Keila-wa, ki Sool yet a, “Yennu jii Defid ki kubin n nuu niɲa. Defid soor u mɔɲ baruk, kimaan u kɔɔ doo nba ki bi maa joona ki lintaa, ki li tammɔi mək gankparkara.” ⁸ Ki Sool yiin u kunkɔnkɔnna kur, ki bi teen siir nan bin faa tɔb, ki saan Keila doo ni a bin saa soor Defid nan u jab.

⁹ Yoo nba ki Defid gbat nan Sool lorin a wun lekɔ na, ki u yet manntɔɔ Abiatar a, “Baat nan manntɔɔ liatjabik na.” ¹⁰ Ki Defid yet a, “N Yomdaano, Israel teeb Yennu, n gbat nan Sool lorin a wun baar Keila na ki tan biirir, min yaa paak. ¹¹ Keila doo ni niib na saa jiin ki kubin

Sool-aa? Sool set saa baar nan maa gbat nawa-a? N Yomdaano, Israel teeb Yennu, n barimae, a turin gatu.”

Ki Yennu jiin a, “Sool saa baara.”

¹² Ki Defid namm boi a, “Keila doo ni jab saa jii min nan n jab ki kubin Sool-aa?”

Ki Yennu yeto a, “Bi saa teena.”

¹³ Ki Defid nan u jab tee nan kobii njanloob na, ki nyii Keila doo ni yama, ki somm kaar. Yoo nba ki Sool gbat nan Defid nyii Keila doo niṅa na, ki u ji ki saan leni.

Ki jiin Defid benu, kunkona tin na ni po

¹⁴ Defid din bor kunkona tin nie, ki li be kunkoouk nba kpia Sif na. Sool lek din koor a wun lon u boore, njan Yennu din ki jii Defid ki turo. ¹⁵ Defid din la nan Sool yaa wun kpiue.

Ki Defid be Hores, kunkoouk nba kpia Sif na. ¹⁶ Ki Jonatann saan u boor len, ki saa turo chekinii ki jiin Yennu sommir po, ¹⁷ ki beero a, “A daa tiin janmaanii. N baa Sool kan fit kpiiiani, u mi fanu nan fine sii tee Israel teeb kpanbar, ki n sii waa a paak.”

¹⁸ Ki bi niib banlee na sat mab ki tur Yennu, nan bi naasinyoosir sii tun be-e. Ki Defid biar Hores, njan Jonatann mun nmat kun u doo ni.

¹⁹ Ki nisiab nyii Sif ki saan Sool boor, Gibeaa doo ni, ki saa yeto a, “Defid bor ti yent nie, Hores doo nba be Hakila kunkonn paak na, ki li be niigan po, Judea muuk ni. ²⁰ Chanbaa, ti mi faa loon ki a sooro bianjinba. Baat ti yent ni, yoo nba kur ki a loon, ki tin somma ki a sooro.”

²¹ Ki Sool jiin a, “Yennu n teen piisin i paak nan yaa loon n maan na. ²² Ii saa man ki saa namm fiit fanu, ki bann Defid nba be siaminba, nan waa gorin sian, nan wunba lau. N gbat nan u sub hali. ²³ Ii lomɔ fanu, siaminba ki u kpan bor, n̄aan yabir jen na, ki tan kumiin yiama, ki min nan yimm n saan. Li-i tee ki u be yent na ni, mi-i lekii saa lomɔ Juda tij kur po, see ki n lau.”

²⁴ Ton, ki bi n̄mat saan Sif ki liit Sool. Defid nan u jab din be Maonn muuk ni, ki li be baauk nba dɔɔ yann na ni, Judea muuk nba be niigan po na. ²⁵ Ki Sool nan u jab piin ki kpaan Defid. Yoo nba ki bi yet Defid li po na, ki u saan kɔɔ jɔkunkonn nba be Maonn kunkoouk paak na. Sool nba gbat nan u be leŋ na, ki u saan Moann ki waa beerɔ. ²⁶ Sool nan u jab din be kunkonn na bokire, ki Defid nan u jab mun be bokleer, ki koor a bin nyi Sool nuu ni. Sool nan u jab nba nakii Defid nan u jab a bin soorib yoo nba, ²⁷ ki toonii baar yet Sool a, “Jenin yian na, ki Filistia teeb yaa bin kɔɔ ti tij nie.” ²⁸ Ki Sool nyik ki ji ki waa Defid, n̄aan n̄mat ki saa kɔn nan Filistia teeb na. Li paak teen ki bi yi leŋ Bokitu Kunkonn. ²⁹ Defid din nyii leŋe ki saan En-gedi yent ni, ki saa bor li tanfiat ni.

24

Bianinba ki Defid nyik ki ki nyinn Sool manfoor

¹ Sool nba din saan kɔn nan Filistia teeb ki jen yoo nba, ki bi betɔ nan Defid be En-gedi kunkoouk paak. ² Ki Sool jii Israel kunkonkonjaana tusaa n̄antaa ki saan namm

yondopo, ki jiin piarii tanpiit na po, a wun kpaan Defid nan u jab, ³ ki saa baar tanfiok nna boor, ki li be sonjokpinj ki kpia peloi, ki u koo tanfiok na ni a wun fat u mon, naan soo Defid nan u jab donj koo tanfiok manj niwa, ki be li linn po. ⁴ Ki Defid jab na yet a, “Daar nba nae ki Yennu din paka nan u saa jii a dataak ki kubin a nuu ni, ki a saa fit teeno faa loon bianjinba.” Ki Defid bok soon nna ki saa bokin, ki pot Sool liatir mogbann, ki Sool ki banni. ⁵ Li poor poe ki Defid yan nmat nan waa pot Sool liatir mogbann na. ⁶ Ki u bet u jab na a, “Yennu n bor ki n daa nyint n chanbaa manfoori, koo ki jii n nuu ki siino, kimaan njooe tee wunba ki Yennu ganno ki teeno kpanbar na.” ⁷ Defid jii mabona nae ki yakii nan u jab, a bii mi ki bin lek Sool.

Ki Sool nyii tanfiok na ni ki soor sonu ki saa. ⁸ Ki Defid nyii ki wei Sool poor ki yiino a, “N kpanbar.” Ki Sool jiant ki got, ki Defid baa fabin tinj ni nan jirima, ⁹ ki yeto a, “Bee teen ki a gbia niib nba yeena nan n koor a n kpiiiani? ¹⁰ Dinna daar nba na, a la nan a numm, bianjinba ki Yennu jiia ki kubin n nii ni, tanfiok na ni, ki n jab na siab yaa min kpiia, naan ki ninbaauk soorin nana, ki n yet a, ‘N kan ban jii n nuu ki sii fin chanbaa, kimaan fine tee daano nba ki Yennu gann, a fii tee kpanbar.’ ¹¹ Gotir, n baa. A la a liatchabir nba ki n dia nawa. N bo saa fit kpiia, ki n nyika, naan pot a liatir mogbann. Motana, a ji bann nan n ki dukii bonbiir ki jiin a po, n bia ki yeen a mob. N ki biir a siar, naan ki a waa beerin a fan kpin. ¹² Yennu n bu min nan fin buut, ki wann wunba biir loo. Yennu n te linba

ki a tun turin na, ki lin jir a paak, kimaan n kan ban jii n nuu ki siiani. ¹³ A mi barnar na, nan baa yaa, ‘Toonbiit nyi nibiiuk nie.’ Li paak ki n kan jii n nuu ki siia. ¹⁴ Gotir, Israel kpanbar nba koor a wun kpi bona nba na. Gotir bona nba ki u waa beer. Li tee bokpeenne, koo biabike-e? ¹⁵ Yennu-e saa bu ti buut ki wann daano nba biir loo. Yennu n got maan man ni ki kon n paak, ki te man nyi a nuu ni.”

¹⁶ Defid nba pak ki gbenn yoo nba, ki Sool yet a, “Fin n bija Defid-ee?” ki piin bui sanpaapowa, ¹⁷ ki yet Defid a, “A mok monii, mine mok biit. A tun ki nammima, njan ki min tuun biira. ¹⁸ Motanae ki a wannin faa tun ki namin bianinba. Yennu-e jiiin ki kubin a nuu ni, njan ki a ki kpiimi. ¹⁹ Taar munjaae ki niro saa soor u dataak ki njaau yann ki kan turo daji? Yennu saa teen piisin fanu a paak, nan faa tun linba ki turin dinna na. ²⁰ N mi nan a set saa di Israel naama, ki naangbouj na saa wei a dianu yoo. ²¹ Njan satir mob ki turin, Yennu sann ni, nan a saa nyik n maaru ki bii be, ki lin te ki n sann nan n baa njaateeb sana daa boori.” ²² Ki Defid sat mob ki tur Sool.

Ki Sool ji nmat kun u njaak ni, ki Defid nan u jab mun nmat saan bi bunbor boor.

25

Ki jiiin Samuel kuun po

¹ Ki Samuel kpo, ki Israel teeb kur taan ki bui fabin u po, njan piuu u njaak ni, Rama doo ni.

Bianinba ki Abigail somm Defid

Li poor po ki Defid saan Parann kunkoouk paak. ²⁻³ Jasoo nnae din be, ki tee Kaleb booru ni nirɔ, ki u sann tee Nabal, ki nyii Maonn doo ni, ki din mɔk tinsiar, ki li kpia doo nba ki bi yi Kamel na. U din tee jakpaatire, ki mɔk pei tusaa ntantaa nan buunii tusir. U ntapoo Abigail din fan, ki bia mɔk yan bonchiann, ntan ki ntɔ Nabal tee jawudaanɔ ki bia tee nitounj. U din be Kamel ki koor u pei.

⁴ Ki Defid nba din be kunkoouk paak na gbat li po, ⁵ ki tun toonii, ki bi tee jab piik, a bin saan Kamel ki saa lon chanbaa Nabal boor, ki turɔ foontii, ⁶ ki betɔ a, “A yɔok Defid teena foontii, u foont fin nan a ntateeb ki teen linba kur be a ntak ni na laafia foontii. ⁷ U gbat nan a koor a peie, ki u loon fan bann nan a pekpaarii nba din be ti boor na siar din ki daamii. Yoo nba kur ki bi din be Kamel na, bi siar din ki bot. ⁸ Fin n boi a toontunna na, ki bi saa beta. Ti baar a jaamm daare, ki a bija Defid yet nan a gaarit saanj fanu, ki turit linba kur ki a saa fit tur.”

⁹ Yoo nba ki Defid jab na baar Nabal boor, ki yetɔ Defid mɔmaan na, ntan guur waan. ¹⁰ Ki Nabal jiin Defid toonii na a, “Nmee tee Defid-i? N daa ki ban gbat u sanni. Daantanlee na, digbann na ji gbeen nan daaba nba nyikin bi chanbaanbae. ¹¹ N ki yaa man jii n boroboro nan nyun nan bonkobit nba ki n kpiib ki bo yaa man tur binba koor pei na, ki tur jab nba ki n ki mi baa nyii sian.”

¹² Ki Defid jab na ntmat u boor ki saa kumiiɔ linba ki Nabal yet. ¹³ Ki Defid yet u jab na a, “Jiin i jukbanjai man.” Ki jab na jii bi jukbanjai, ki

Defid mun jii u jukbanjiak. Ki Defid fiir yaat nan jab kobii nanna, nnaan nyik jab kobii nnanlee ki bi guu bi tiat.

¹⁴ Ki Nabal nnaatoontunyeno yet Nabal nnaapoo Abigail a, “A gbat maan nawa-a? Defid tun toonii ki bi nyii kunkoouk paak ki baar a bin foont chanbaa, nnaan ki u jak sukiib. ¹⁵ Niib na tuu nna ki turit. Bi tuu ki diat yana yana, ki yoo nba kur ki ti be muuk ni na, ti siar bia ki ban boti. ¹⁶ Ki bi tuu guut yonnu nan nyiok kur, yoo nba ki ti tuu be namm ki kpaar pei na. ¹⁷ Ti naa, tiat linba na po, nnaan dukin faa saa teen bianinba. Linba na saa fit biir ti chanbaa nan u nnaateeb kur. U tee nitoun nba kan sak ki gaar kpaaniie.”

¹⁸ Ki Abigail kakit yian ki taan boroboro kuna kobii nnanlee, nan tilonna daan bujakora nnanlee, nan pepurika banamu, nan dibinsina tatilanmanbana nnanlee, nan tilonkoonsokita kobik, nan tilonkoonsokitlia kobii nnanlee, ki jii li kur ki paan bonii paak, ¹⁹ nnaan bet u toontunna a, “Yimm n liit kii gaar, ki n saa wei,” nnaan u din ki yet u soro Nabal-i.

²⁰ Abigail nba jak u bon ki lintir kunkonn na, li taakpaak ni ki u took Defid nan u jab, ki bi baat. ²¹ Ki Defid dukii a, “Bee paake ki n daan gorii niru nba na faar kunkoouk na paaki, ki u siar bonmintik nna gbaa ki boti, waa ji tun linbae na ki pa jinin sommir nba ki n sommo na paak? ²² Yennu n faa kpin, li-i tee ki li yent, ki n ki kpii nnoo nan u jab kuri.”

²³ Yoo nba ki Abigail la Defid na, ki u kakit ki sik u bon paak yiana, ki baa fabin tin ni, Defid

toonn, ²⁴ ki yeto a, “Chanbaa, gbiintir ki turin. Naant nyiiruk na-ii be n paak. ²⁵ A daa fiin Nabal* po, nifoyann nba ki mok nyoot na, u kpan tee-e nan u sann nba tee na, jatuk. Chanbaa, n daan ki be yoo nba ki a toonii baar na. ²⁶ Yennu-e te ki a ki lek ki kpil a datai na, ki motana, n por kat nan Yennu nba fo na sann ni, a datai nan binba kur biira saa la tubdatu nan Nabal na. ²⁷ Chanbaa, gaat piinii nba ki n baar nann maa min tura, ki fan tur a jab na. ²⁸ Chanbaa, nyikin chab n biit nba kur ki n tun biira. Yennu saa dinna naan, ki bia tan dinn nan a yaaboonawa, kimaan a kon u konae, ki kan tun bonbisiar nan faa tan saa kpo. ²⁹ Li-i tee ki wunba kur tan leka, a wun kpil, njan ti Yomdaano Yennu-e saa tinna, ki guura nan joo nba tuu guu u mokint na. A datai narin, u saa lube nan joo nba tuu jii tann ki teen naaluubuk ni ki luur na. ³⁰ Ki li-i te yoo nba Yennu tan tun bonjana nba ki u sat mob nana na ki gbenni, ki dinna Israel naami, ³¹ a par sii mei nan faa ki kpil binba ki biir a siar, koo ki pa jiiinib na. Chanbaa, yoo nba Yennu tan teen piisin a paaki, fan tiar n po.”

³² Ki Defid yet Abigail a, “Pakin Yennu, wunba tee Israel teeb Yennu, ki tuma a fan chetin dinna na. ³³ Yennu n gaar niipoouk nan a yan nba ki a mok, nan linba ki a tun dinna ki goorin, ki n ki nyinn son daar na ni ki jiiin pann na. ³⁴ Yennu-e goorin ki n ki turi daji, njan n por nan Yennu nba fo ki tee Israel teeb Yomdaano na, nan fi-i bonii kii kakit ki tookin yiami, li won bo tan sii yentir na, ki Nabal koo u jasoo ji ki biar be u

* **25:25** 25.25 Nabal paake tee “jatuk.”

manfoor ni.” ³⁵ Tɔn, Defid nba gaar piinii na yoo nba, ki u yetɔ a, “Ii kun nan parmaasir, n gbat a mɔmaama. N saa tun faa loon bianjinba.”

³⁶ Yoo nba ki Abigail ηmat Nabal boor na, ki Nabal di jaamm nan u tee kpanbar na, ki nyuu yib, ki ji tan ki mi u mɔη boor. Li paak ki Abigail din ki fit pakɔ siar nan laa tan yent. ³⁷ Li sanyiɔk ni nba ki Nabal numpo yent na, ki u ηaapoo ji pakɔ linba tun, ki u yan put, ki u gbanant kpo. ³⁸ Li din jii nan daapiik naewa, ki Yennu faa ηɔɔ Nabal ki kpiiu.

³⁹ Yoo nba ki Defid gbat nan Nabal kpowa na, ki u yet a, “Pakin Yennu man, wunba bu Nabal buut nan waa sukiin na paak, ki bia gɔɔrin ki n ki tun bonbiir na. Yennu-e te ki Nabal biit ηmat u paak.”

Ki Defid ji tun bet Abigail a wun sak kii tee u ηaapoo. ⁴⁰ Ki u toontunna na saan Abigail boor, Kamel doo ni, ki saa yetɔ a, “Defid-e tunt a tin baar jiia ki wun kɔɔna ki fii tee u poo.”

⁴¹ Ki Abigail baa fabin tinj ni, ηaan yet a, “N tee u daabire, ki teen siir nan min wuur u toontunna taawa.” ⁴² Ki Abigail fiir yiama ki jak u boη, ki u daabpoi banηmu wei ki chianɔ, ki bi tɔk nan Defid toonii na ki saan, ki Abigail saa teen Defid poo.

⁴³ Defid din kɔɔn Ahinoam wunba nyii Jesreel naewa, ki Abigail tan kunɔ. ⁴⁴ ηaan sɔɔ Sɔɔl din jii u bipoo Mikal, wunba ki Defid kɔɔnɔwa na, ki tur Lais bija Palti, wunba nyii Galim doo ni na.

26

Bianjinba ki Defid ki nyinn Sool manfoor taar munlee ni

¹ Ki jasiab nyii Sif ki saan Sool boor, Gibeatiŋ ni, ki saa yeto a, “Defid boor Hakila kunkonn, tanfiok ni, ki li kpia Judea kunkoouk.” ² Sool din fiire yiama, ki jii Israel kunkonkonjaana tusaa nantaa, ki saa namm Sif kunkoouk paak, a bin saa kpaan Defid, ³ ki saan chaan bi kaan sonjokpin, ki li kpia Hakila kunkonn. Defid lek daa din be kunkoouk na niŋe, n̄aan yoo nba ki u gbat nan Sool baar ki kpaano na, ⁴ ki u tun dobiiteeb, ki bi saan doo ni ki la nan Sool set baar leŋa. ⁵ Ki n̄oo Defid saan yiama ki saa got la siaminba ki Sool nan Ner bija Abner, wunba tee Sool kunkonkonna saako na dindoor boor. Sool din doo kaan na niŋe, ki u kunkonkonna na doo ki linto.

⁶ Ki Defid boi Ahimelek, wunba tee Hef booru ni niro na, nan Joab naa bik nba ki bi yiu Abisai, ki bi naa tee Seruya na a, “I banlee na n̄mee ki min nan n̄oo saa saan Sool kaan ni?”

Ki Abisai yet a, “N saa saana.”

⁷ Ton, li daar nyiok, ki Defid nan Abisai koo Sool kaan na ni, ki la Sool doo goont kaan na sinsuuk ni, ki u kpann chaa, ki kpia u yur, ki Abner nan kunkonkonna na doo ki lintowa.

⁸ Ki Abisai yet Defid a, “Yennu jii a dataak ki kubin a nuu ni dinna nyiok nawa, motana n̄aant man n̄muu-u nan u kpann na yomkoo, ki tabino nan tin, ki daa pukii munlee.” ⁹ Ki Defid yet Abisai a, “A daa teeu danj. N̄mee saa jii u nuu ki sii Yennu niganntoo na, n̄aan kan koo biit ni?”

¹⁰ Ki Defid tukin ki yet a, “Barmōnii nan Yennu nba fo na, n mi nan Yennu t̄ioŋo saa kpi Sool. Laa sii tee u yooe tan saa baar ki wun yiar ki kpo, koo u tan saa saan t̄obe ki saa kpakin li ni. ¹¹ Yennu n b̄or ki n daa jikit n nuu ki siin Yennu nigannt̄oo na. Naant ki tin jii u kpann nan u nyun lenn nba see ki kpia u yur na, ki yaat nann.” ¹² Ki Defid jii kpann nan nyun lenn nba see ki kpia Sool yur na, ki bi yaat nann. Ki soo ki bann koo ki la linba tumi, koo ki bi soo fit fiiri. Ki bi kur ḡoont, kimaan Yennu-e te ki bi ḡoon kpo.

¹³ T̄on, ki Defid loor baauk na bokleer po, ki doo j̄oor na paak, ki chat f̄okit waama, ¹⁴ ŋaan tant yiin Sool kunk̄onk̄onna nan Ner bija Abner a, “Abner, a kan tooni-i?”

Ki Abner yet a, “A tee ŋmee ki tantir ki fiint kpanbari?”

¹⁵ Ki Defid jiin a, “Abner, a ki tee nijaann kaa Israel tingbouŋ na ni-i? Ki bee teen ki a ki guu a chanbaa kpanbar na? M̄otam̄otanae, ki soo koo kaan na ni, a wun kpi a chanbaa kpanbar na. ¹⁶ Abner, a gbar a toonna. N por Yennu nba fo na sann ni nan fin nan a niib kur tee yin kpoe, kimaan i ki fit guur i chanbaa nba ki Yennu gann̄o ki teen̄o kpanbar na. Gotirii, kpanbar kpann na be lia? Ki u nyun lenn nba bo see kpia u yur na be lia?”

¹⁷ Ki Sool bann Defid kunk̄or, ki boi a, “N bija Defid, li tee fine-e?”

Ki Defid jiin a, “Nn, mine, kpanbar;” ¹⁸ ki bia yet pukin a, “Bee ki n yomdaan̄o waa beer min u daabiri? N tun bee? N tun bonbilanne? ¹⁹ Kpanbar, gbiintir maa saa yet linba na. Li-i

tee Yennu-e n̄manta ki yaa a tookimii, Yenpiiniie ki ti saa jii turo ki lebit u dudukit; n̄aan li-i tee nisaariie tun nna, n̄ann Yennu m̄otont n baa bi paak, kimaan bi ber nyinnin Yennu tin̄ na niwa, ki yetin a, ‘Saant ki jiant pata.’ ²⁰ I daa te ki bi kpin tin̄ gan̄ nba fok nan Yennu boori. Bee paake ki Israel kpanbar baar a wun kpi min biabik na? Bee paake ki u saa wei berin nan kpanyuur na?”

²¹ Ki Sool jiiin a, “N tun yanbomma. I jent na, n bija Defid, n kan ban tura dan̄i, kimaan a ki nyinn n manfoor nyiok na. N tuu tee jatuko, ki tun kpet bonchiann.”

²² Ki Defid yeto a, “Bat kpanne na, n̄aant jab na yeno n baar ki tan gaar. ²³ Yennu pa paatii ki teen damm nba tee nimomm ki tee kasiie. Yennu jiiia ki kubin n nuu ni dinna nba na ni, n̄aan ki n ki jii n nuu ki sii fin nba ki Yennu gann ki teena kpanbar na. ²⁴ Nan maa ki nyinn a manfoor dinna bian̄inba na, Yennu n mun tun nna ki turin, ki te ki min nyi daamii kura ni.”

²⁵ Ki Sool yet a, “Yennu saa teen piisin fin n bija Defid paak. A saa tun toongben̄a ki set nyann.”

Ton, ki Defid soor u sonu, ki Sool mun n̄mat kun.

27

Bian̄inba ki Defid be Filistia teeb boor

¹ Defid dakin ki tur u moŋ a, “Sool saa kpin daa na niwa. Maa saa tun linba ki lin werikin tee man bot ki saan Filistia teeb boore, ki Sool saa nyik ki kii kpaanin Israel tin̄ ni, ki n ji saa la laafia.” ² Li paak ki Defid nan u kunkonkonna kobii n̄anloob nyii yiama ki saan Maok bija Akis

boor, wunba tee Gaaf bat na. ³ Ki Defid nan u kunkonkonna nan bi n̄aateeb kur saan kar Gaaf. Defid din m̄ok poob banlee, ki bi be u boor. Bi tee Ahinoam, ki u nyii Jesreel, nan Abigail ki u mun nyii Kamel, ki tee Nabal pakɔɔk. ⁴ Yoo nba ki Sool gbat nan Defid chiar saan Gaaf-a na, ki u ji nyik, ki ki kpaan u boori.

⁵ Ki Defid yet Akis a, “Li-i tee ki a tee n yooɔk, n̄aant ki min gaar digbanbik kii kar lenj. Li ki kpaan talas ki min nan fin n lakin kii be digbansaakar na ni.” ⁶ Ki Akis jii Siklag doo ki turo, ki li ji teen Juda teeb tinj nan dinna. ⁷ Defid din kar Filistia teeb yent ni n̄maarii piik nan n̄anloobe.

⁸ Li yoo manj Defid nan u kunkonkonna din tuu lek Gesur teeb nan Girsi teeb nan Amalek teebe, binba din be yent manj ni sianyooowa na, ki saan sik baar Sur doo nan Ijpt tinj. ⁹ Yoo nba kur ki Defid saan lek yent nba ni, u din tuu kpi li jab nan poobe, n̄aan jii li pei nan nei nan bonii nan laagumiinba nan li chinchena, ki ji n̄mat jen bat Akis boor. ¹⁰ Akis-i tanj boi yoo nba kur a, “A saan lee ki fat bona dinna?” Defid tuu yet nan u saan Juda yent niidiitu poe, koo u saan Jerameel booru yent nie, koo Kenn teeb nba koo sian na. ¹¹ Defid din tuu kpi soo kure, li jab nan poob, ki li te soo ki saa Gaaf ki want bat Akis linba ki Defid nan u jab tuun na. Defid nba din tun toona nbae na, yoo nba ki u din be Filistia yent ni na. ¹² Akis din teen Defid yada, ki yet u m̄onj a, “Defid tinj niib Israel teeb ȳetowa, li paak, li kpaan talas ki wuu tuunin nan u kuun.”

28

¹ Binn maŋ ni ki Filistia teeb taan bi kunkonkonna a bin kon nan Israel teeb. Ki Akis yet Defid a, “Li loon ki fin bann nan fin nan a jab saa pukin ti po, ki tin saan tob na.”

² Ki Defid jiin a, “Li kpan tee nnae. N tee a toontunnɔe. A saa la maa saa tun linba ki tura.”

Ki Akis yeto a, “Li ŋan, n saa te ki fii guun yoo kur.”

Biaŋinba ki kpanbar Sool saan ninnyodaano boor

³ Li yoo maŋ ki soɔ Samuel kpo, ki Israel teeb kur bui ki fabin u kuun po, ki piiu u doo ni, Rama-wa. Sool din ber jabaabuura nan ninnyodamm ki nyinnib Israel tin ni.

⁴ Ki Filistia teeb taan leeb ki chaan bi kaan ki kpian Sunem doo, ki Sool mun taan Israel jab kur, ki bi chaan bi kaan Gilboa kunkonn paak. ⁵ Yoo nba Sool la Filistia jab na, ki jaŋmaanii sooro.

⁶ Ki u boi Yennu waa saa teen biaŋinba, ŋaan Yennu ki turo gatu damiit ni, koo ki sokin ki tur sokiniinba ni, koo tana nba ki bi yir Yurim nan Tumim* na ni. ⁷ Ki Sool yet u toontunna na a, “Ii kpaan poo nba tee ninnyodaano, ki min saan u boor ki saa bu.”

Ki bi yeto a, “Yeno be Endor doo ni.”

⁸ Ki Sool lebit u liant a lin te ki bi daa bantɔ. Li daar ki ŋɔɔ nan jab banlee fiir nyiok ki saan poo na boor, ki saa yeto a, “N loon fan boi kpeemme ki turin, ki bin wannin linba saa tun. A yiin kpeemmɔ nba ki n saa tura u sann.”

* **28:6** 28.6 Bi din dia bona nba ki bi yir Yurim nan Tumim nae ki bant Yennu loomm.

⁹ Ki poo na yeto a, “Barmonii, a mi toonn nba ki Sool tun. U mukis jabaabuura nan ninnyodamm, ki bi nyii Israel tinj ni. Bee ki a yaa a piin baruk, ki bin kpimi?”

¹⁰ Ki Sool por kat ki tur Yennu a, “Soo kan dat a tubir, li-i tee ki a yiin kpeemmo.”

¹¹ Ki poo na boi a, “Nmee ki n saa yiino turani?”

Ki Sool jiin a, “Yiint Samuel.”

¹² Poo na nba la Samuel yoo nba, ki u yikin kunkopaarir ki yet Sool a, “Bee ki a kpannimi? Fine tee kpanbar Sool.”

¹³ Ki kpanbar Sool yet poo na a, “A daa tiin janmaanii, a la bee?”

Ki poo na jiin a, “N la kpeemmoe, ki u nyii tinj ni.”

¹⁴ Ki kpanbar na boi a, “A la ki u tee nlee?”

Ki poo na jiin a, “N la jakpere, ki u nyii tinj ni ki do, ki lia baaun.”

Ki Sool bann nan li tee Samuel-e, ki u gbaan nan chorun, ki u numm faab tinj ni.

¹⁵ Ki Samuel yet Sool a, “Bee ki a daamiin, ki fiinimi?”

Ki Sool jiin a, “N be parbiir nie. Filistia teeb nyii a bin faan tobe, ki Yennu mun nyikima, u ji ki gat teenin ki li nyi u sokiniinba masokinkar, koo damiit ni. Li paake teen ki n yiina, maa a wannin maa saa teen bianjinba.”

¹⁶ Ki Samuel yet a, “Bee teen ki a yiinin, njan Yennu nyikawa, ki tee a dataake? ¹⁷ Yennu tun toonn nba ki u din wannin, ki n beta nae. U nyinn naangbouj na a nuu niwa, ki jii tur a loo Defid, ¹⁸ kimaan faa ki sak Yennu mob ki ki kpai Amalek teeb kur, ki bia ki biir linba kur ki bi mok

na paake, ki Yennu ji tuun linba na kur ki teena. ¹⁹ U saa jii fin nan Israel teeb ki tur Filistia teeb. Wonn, fin nan a bonjai won sii be n boor. Yennu bia saa jii Israel kunkonkonna ki tur Filistia jab.”

²⁰ Li taakpaak ni, ki Sool baa ki tant tinj ni, ki jek, nan maan nba ki Samuel yet na. U din baɓe, kimaan u din ki dii jesiat li yonnu ni nan li nyiok kur. ²¹ Ki poo na saan u boor ki saa la nan janmaani sooro bonchiann. Ki u yeto a, “Chanbaa, n chibin n saanmaɓe ɓaan tun faa boin bianinba. ²² Li paak, tumin maa saa wanna linba. ɓaant ki man senna jeet. See ki a dii, ki la paɗ ki fit saan sonu na.”

²³ Ki Sool yet jeet na dinu ɓaan yet a, “N kan di.” ɓanne ki Sool jab banlee na beto a wun di jeet na. Ki u ji sak ki fiir tinj ni, ki kar kok foouk paak. ²⁴ Ki poo na kakit ki soor naagann nba ki u tuu goon na, ki kpiiu, ki jii yon ki ɓammir, ki pur boroboro ki ki teen datinj li ni, ²⁵ ki jii jeet na, ki senn Sool nan u jab banlee na toonn, ki bi dii. Li daar nyiok ki bi fiir yaat.

29

Bianinba ki Akis ɓaan Defid ɓmat Siklag doo ni

¹ Ki Filistia teeb na taan bi kunkonkonna kur, ki bi be Afek, ki Israel jab mun chaan bi kaan ki kpian nyuntonn nba be Jesreel baauk ni na. ² Filistia batnba banɓmu nba nyii nan bi jab ki somm namm koonn kobik kobik nan tusir tusir na, ki Defid nan u jab lakin ki somm nan bat Akis,

ki waa bi poor po. ³ Ki Filistia saakab na lab ki boi a, “Hiibru teeb* na tuun bee nna na?”

Ki Akis jiin a, “Li tee Defid-e. U din tee Israel teeb kpanbar Sool nyaasaakayenoe. U be n boor ki li gar binn na, nyaan waa nyii Sool boor ki baar nna na, n ki la bisiat u ni.”

⁴ Ki Filistia kunkonkonna saakab na wutoor doo Akis paak, ki bi yet a, “Joo na n nmat doo nba ki a turo na ni. A daa te ki u waat ki saa tobi. U tan saa nmat ti paake tob nani. Sonjouk lannpoe ki u saa jii ki maan u chanbaa pari, li-i kii tee ki u kpai ti niib kaa-a? ⁵ Defid nba ki bi jiiu sann ki yin yanii ki waa waak na, ki yiin a, ‘Sool kpai tusire, ki Defid kpai tusaa piik piik na.’”

⁶ Ton, ki Akis yiin Defid ki yeto a, “N por nan Israel teeb Yennu nba fo na sann ni nan a tee nimone, ki li bo sii manin, li-i tee ki a pukin n kunkonkonna na po. Laa nyii daar nba ki a baar n boor ki tan tuu dinna na, n ki la bisiat a ni, nyaan doo na kunkonkonna saakab ki sak nana. ⁷ Li paak, nmatir kii kun nan parmaasir. A daa tuun siar ki li saa biir Filistia saakab na para.”

⁸ Ki Defid yeto a, “Chanbaa, bonbilann poe ki n tumi? Li-i tee nan faa yet nan a ki la bisiat n ni, laa nyii daar nba ki n tuun a toona ki tan tuu dinna, bee ji saa teen ki n kan saan nan fin nba tee n chanbaa, ki bia tee n bat na, ki kon nan a datai?”

⁹ Ki Akis yeto a, “N saka. Barmonii, n numm gbooa nan a tee Yennu malaka nae, nyaan Filistia saakab nae yet nan fin Defid kan tok ki saan nant

* **29:3** 29.3 Israel teeb sanleere tee Hiibru teeb.

tobi. ¹⁰ Li paak, Defid, fin nan a jab nba kur din nyik Sool njaan baar n boor ni na, li njan ki yin won fiir sanyapob ni, ki yaat.”

¹¹ Tɔn, ki Defid nan u jab dɔŋ fiir sanyapob ni, ki nmat saan Filistia yent ni, ki Filistia jab na mun saan Jesreel.

30

Bianjinba ki Defid faa tɔb nan Amalek jab

¹ Daananlee poor poe ki Defid nan u jab baar Siklag, ki soɔ Amalek jab saan lek Juda teeb nba be niidiitu po na, nan Siklag doo, ki joo Siklag doo muu, ² ki soor doo maŋ poob nan waas kur. Bi din ki kpɛi bi soɔ, bi din ji bi kure ki yaat saan namm. ³ Yoo nba ki Defid nan u jab jen Siklag na, ki bi la Siklag dii muuwa, ki bia ki la bi poob nan waas, ki siab sooriba. ⁴ Tɔn, ki Defid nan u jab na bui, hali ki paŋ ji tan kaa nan mɔni. ⁵ Defid poob banlee nba tee Ahinoam ki u nyii Jesreel na, nan Abigail, ki u mun tee Nabal pakɔɔk ki nyii Kamel na gbaa, bi din sooriba.

⁶ Defid ji din be parbiir nie, kimaan u jab na para din biir nan baa kɔŋ bi bonjai nan bonpoi na, ki bi ji piak nan bin jaat Defid tana. Ki ti Yomdaano Yennu chee Defid par. ⁷ Ki Defid yet manntɔɔ Abiatar, wunba tee Ahimelek bija na a, “Jiin manntɔɔ liatjabik na ki baar nann n boor.” Ki u jii baar nann. ⁸ Ki Defid boi Yennu a, “N wei ber fat-teeb na-a? N saa sooriba-a?”

Ki u jiin a, “Wein. A saa sooriba, ki fat niib nba ki bi soorib na.”

⁹ Ki Defid nan u jab nba tee kobii ŋanloob na nyii soor sɔnu, ki saa baar Besor kpenu ni, ki siab biar leŋ. ¹⁰ Ki Defid jii jab kobii ŋanna ki yaat namm, ŋaan nyik kobii ŋanlee na, kimaan bi din bak, ki kan fit poot kpenu na. Ki Defid nan jab kobii ŋanna maŋ wei ber datai na. ¹¹ Ki jab nba tok nan Defid na saa la Ijipt naasinbik muuk ni, ki jiiu baar nano Defid boor, ki turo nyun nan jeet nan tilɔnkoona, ¹² ki u dii ki nyuu foor, kimaan u din ki dii jeet, ki bia ki nyuu nyun yontunmuna ŋantaa nan nyotunmuna ŋantaa. ¹³ Ki Defid boio a, “A yomdaano tee ŋmee? ki a nyii lee?”

Ki u yet a, “N tee Ijipt nirɔe, ki tee Amalek nirɔ daabir. N daan yiare, ki n chanbaa nyikin daaŋantaa nba gar na. ¹⁴ Ti daan lek Cheref teeb nba be Juda niidiitu po na, nan Kaleb booru ni yent, ki bia joo Siklag doo muu.”

¹⁵ Ki Defid boio a, “A saa fit wannin sɔnu, ki n saan fat-teeb na boori-i?”

Ki u jiin a, “N saa fit wanna, li-i tee ki a saa por kat nan Yennu nan a kan kpimi, koo ki kan jiin ki kubin n chanbaa.” ¹⁶ Ki u ŋmakit Defid sɔnu, ki bi saan Amalek teeb boor.

Amalek teeb maŋ din yate ki be lokir kur po, ki di, ki nyu, ki kpamm, kimaan tiat bonchiann nba ki bi fat Filistia nan Juda tiŋ ni na paak. ¹⁷ Ki li tan yentir sanyafaar na, ki Defid lekib ki kɔn namm yonnu tan baa. Bi sɔɔ din ki biari, see jab kobii ŋanna nba din jak laagumiinba nae din chiar yaat. ¹⁸ Ki Defid fat niib nan tiat nba kur ki Amalek teeb jan na, u poob banlee na din pukin. ¹⁹ Bi siar din ki boti, Defid din wei

gaar u kunkonkonna na bonjai nan bonpoi nan mokint nba kur ki Amalek teeb nyiar na. ²⁰ U bia din gaar bonkobit na kura, ki u jab na piamm ki liimm, n̄aan waa ki yeen a, “Linba na tee Defid yare.”

²¹ Tɔn, ki Defid tan jen jab kobii n̄anlee nba bo bak ki ki fit wei ki saan nanɔ, n̄aan biar Besor kpenu ni na boor, ki bi nyii a bin chet Defid nan jab nba be nanɔ na. Ki Defid saan bi boor ki saa foontib fanu. ²² N̄aan jab nba waa Defid poor na, bi siab tee n̄ɔontont nan kpikpiruk damm, ki bi yet a, “Jab kobii n̄anlee nba biar na, bi kan la tiat na tori, kimaan bi ki wei saani. Baa saa gaar bi poob nan bi waas na, li saa janjiba.”

²³ Ki Defid jiiin a, “Aaai, n ninjamm, i kan fit jii linba ki Yennu turit na ki teen nna. Yennue guut, ki te ki ti nyann binba lekit ki fatit na. ²⁴ Sɔɔ kaa ki saa sak linba ki i yeen na. I kur saa biite deedee, wunba kur biar ki guu tiat saa gaar tor deedee nan wunba saan tɔb na.” ²⁵ Defid din jii ki li tee sennue, ki li bia daa be nna Israel tin ni, ki tan tuu dinna.

²⁶ Yoo nba ki Defid din tan n̄mat Siklag na, u din jii tiat nba ki u fat na waan, ki tur u yɔɔsnba nba tee Juda booru saakab na, nan mɔmaan na a, “Piinii na tee tiat nba ki ti fat Yennu datai boor nae.” ²⁷ U din jii piinii maŋ, ki bi saan nann Betel niib boor, nan Rama niib nba be Juda niidiitu po na, ki bia saan nann niib nba be Jatir ²⁸ nan Aroer nan Sifmof nan Estemoa ²⁹ nan Rakal doi ni na, ki bia tur Jerameel booru nan Kenn teeb, ³⁰ nan niib nba kɔɔ Horma nan Borasann nan Atak ³¹ nan Hebronn. U din jii piinii na ki te ki

bi saan nann, doi nba kur ki ηoo nan u jab din tuu lin na ni.

31

*Ki jiiin Sool nan u waas kuun po
(1 Barkperii 10.1-12)*

¹ Filistia jab din faa tob nan Israel jab, Gilboa kunkonn paak. Bi din kprii Israel jab bonchiann lej. Ki kpanbar Sool nan u bonjai nan Israel jab nba biar na chiar. ² Nnaan Filistia jab na din wei soor Sool bonjai bantaa ki kpiib, ηamme tee Jonatann nan Abinadab nan Malkisua. ³ Tob na din paar ki tur Sool, ki u datai piinii sooro ki turo dan. ⁴ Ki u yet naasimo nba dia u jatiat na a, “Saatir a jukbanjiak ki ηmuu kpin, ki daa te ki Filistia jab nba ki waa Yennu na dintin biak ki kpimi.” Nnaan ki janmaanii soor naasimo na, ki u ki fit tun nna. Nnanne Sool jii u mon jukbanjiak ki chaan nnaan baa li paak. ⁵ Ki naasimo na la nan Sool kpowa, ki u mun jii u jukbanjiak ki chaan nnaan baa li paak, ki lakin kpo nan Sool. ⁶ Sool nan u bonjai bantaa nan u jatiat jikirɔ na, nan u jab kur lakin ki kpo dayenn koo. ⁷ Israel teeb nba din koo Jesreel baauk ni, nan binba din be Joodann mɔkir pootir yondo po na nba la nan Israel jab chiara, ki Sool nan u bonjai mun kpowa na, ki bi nyik bi doi nnaan chiar. Nnanne Filistia teeb baar ki koo bi doi man ni.

⁸ Tob na sanyafannuko, ki Filistia jab saan a bin jii nikpeena na tiat, ki la Sool nan u bonjai bantaa na gbanant, ki li doo Gilboa kunkonn paak. ⁹ Ki bi pot Sool yur, ki bia liat u jatiat,

ɲaan tun toonii ki bi lin Filistia tinj kur po, ki moont labamann maŋ ki tur bi pata nan bi niib na, ¹⁰ ki koon Sool kunkonliatir na, tingbann nba tee Astarte ɲasaakak ni, ki kpaas Sool gbanant ki tabin Bef-sann doo dikpinn.

¹¹ Jabes doo niib nba be Gilead yent ni na nba gbat Filistia teeb nba tun Sool bianjinba na, ¹² ki bi pardamm fir ki somm nyiook ki saan Bef-sann, ki saa jont Sool nan u bonjai gbanant Bef-sann doo dikpinn paak, ki ɲmat jen nann Jabes, ki joor muu lej, ¹³ ki jii bi kpaba ki pii naantiik nyakir, ki li see doo na ni, ɲaan lor moi daanlore.

Yennu Gbouj Moor
Bimoba: Yennu Gbouj Moor Bible

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bimoba

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 29 Sep 2022 from source
files dated 11 Jul 2022

00d89ba0-4677-52d9-9bc5-aa3d7c5c966d